

Slutrapport
TRUST
Hedmark Dalarna
2008-2012

Tillväxt och Regional Utveckling i Skandinavien Tillsammans

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning.....	3
1.1	Summary	4
2.	Projektets bakgrund	5
2.1	Huvudmän	5
2.2	Tidplan	5
2.3	Bakgrunden till projektet	5
2.3.1	Nationellt Sverige-Norge.....	5
2.3.2	Regionalt Dalarna-Hedmark	6
2.4	Finansiering	8
2.4.1	Finansiering Dalarna	8
2.4.2	Finansiering Hedmark.....	10
2.5	Ledningsmodell/styrmodell.....	11
3	TRUST Hedmark Dalarna-projektet.....	13
3.1	TRUSTs vision.....	13
3.2	Det här är TRUST	13
3.3	Målgrupp.....	13
3.4	TRUSTs målsättning och syfte	15
3.5	TRUSTs tre målområden	15
3.6	Delprojekt.....	16
4	Målområden och delprojekt.....	17
4.1	Målområde 1: Utveckla och etablera nätverk och samarbetsarenor för att stärka innovationsförmågan i regionen.	17
4.1.1	Lära Tillsammans	18
4.1.1.1	Energi-, klimat och miljö – studieresa Falun	18
4.1.1.2	Studiebesök vindkraftverk i Dalarna	20
4.1.1.3	Studieresa till Hedmark – besök HIAS och Eidsiva Energi.....	22
4.1.1.4	Alkohol- och narkotikaprojekt – ANTD	23
4.1.2	Hospitering/Praktikutbyte	25
4.1.2.1	Hospitering Dalarna till Hedmark samt Hedmark till Dalarna 2010.	25
4.1.2.2	Resa till Röros, Norge – studietur - hospitering/praktikutbyte	28
4.1.2.3	Resa till Dalarna – studietur - hospitering/praktikutbyte	30
4.1.3	Tenketank, monitoring och omvärldsanalyser	33
4.1.3.1	Tenketank/Omvärldsanalyser:.....	35
4.1.3.2	Grensependling och regionförstöring:.....	35
4.1.3.3	Demografiske utfordringar och muligheter i Hedmark og Dalarna.....	37
4.1.3.4	Attraktivitet, kreativ klasse og sosial kapital, med ideer fra Richard Florida:....	37
4.1.3.5	Hedmark og Dalarna i globaliseringens tidsalder:.....	38
4.1.4	Nätverk och kluster.....	38
4.1.4.1	Export och import för små företagare inom konsthantverk och design.....	38
4.1.4.2	Inn pa TUNET: Studietur til Akershus og Oslo.....	40
4.1.5	Studieresor.....	42
4.1.5.1	Studieresa Haparanda-Torneå.....	42
4.1.5.2	Studiereise til Alpenein-Bodensee- Hochrhein, grenseområde mellom Østerrike, Sveits og Tyskland.....	44
4.1.5.3	Studieresa till Mecklenburg-Vorpommern, Tyskland	45

4.1.6	Temaseminarier	46
4.2	Målområde 2. Profilera och förstärka regionens starka sidor.	51
4.2.1	Delprojekt målområde 2.....	52
4.2.1.1	Synliggöring 1	52
4.2.1.2	Synliggöring 2 (webb).....	57
4.2.1.3	Kommunikationsstrategi och plattform	61
4.2.1.4	Mediekontakt.....	62
4.3	Målområde 3. Etablera och utveckla metoder och modeller för att stärka det gränsregionala samarbetet.....	67
4.3.1	Delprojekt målområde 3.....	67
4.3.1.1	Partnerskap og grensekomite	67
4.3.2	Grensehindre og samarbeid	69
4.3.3	Övriga samarbetsprojekt.....	71
4.3.3.1	Samverkan kring Miljötinget – Ung@Miljö	71
4.3.3.2	Gästarbetarutredning: Sesongarbeidere på vintersportssteder. En undersøkelse i indre Skandinavia.....	73
4.3.3.3	Samarbete Folkmusikens Hus och Musikk i Hedmark	75
5.	Resultat, resultatindikatorer samt effekter	77
5.1	Resultat.....	77
5.2	Effekter	77
5.3	Resultatindikatorer.....	78
5.4	Avvikelser.....	80
6.	Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna	81
6.1	Gränsregionalt mervärde	81
6.2	Bättre miljö	82
6.3	Övrigt	83
6.4	Jämställdhet mellan kvinnor och män	83
6.5	Etnisk mångfald och integration	84
6.6	Informationsinsatser och skyltning av projektet.....	84
7.	Slutord.....	85
	Bilagor.....	86
	Bilaga 1 Kommunikationsstrategi.....	86
	Bilaga 2 Grafisk manual	101
	Bilaga 3: Jazzmusik-affisch	103
	Bilaga 4: Tenketank-inbjudan 28 april 2011.....	104
	Bilaga 5: Pressmeddelande 1, Hospitering	108
	Bilaga 6: Pressmeddelande 2, Jazzkonsert.....	109
	Bilaga 7: Webb-artikel efter pressmeddelande.....	112

1. Sammanfattning

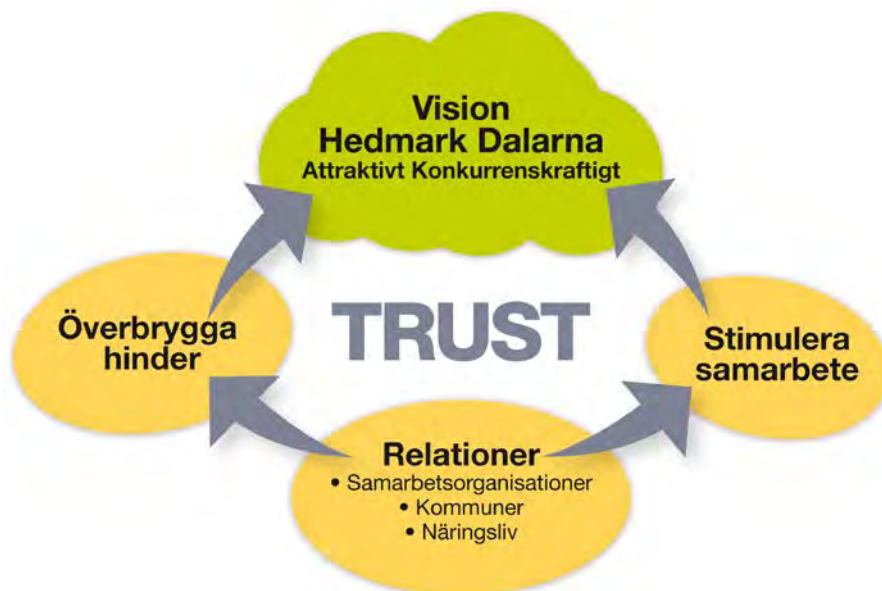
TRUST – Tillväxt Regional Utveckling Skandinavien Tillsammans – har varit ett relationskapande projekt som har arbetat med att överbygga mentala och faktiska hinder och stimulera samarbete inom regionen Hedmark-Dalarna. Projektägare var Hedmark Fylkeskommune, Region Dalarna, Fylkesmannen i Hedmark och Länsstyrelsen Dalarna. Projektet har vänt sig till kommuner, små och medelstora företag, andra organisationer och nätverk i hela Hedmark och Dalarna. Även projektets egna organisationer har varit en del av målgruppen för projektet.

Det övergripande målet med projektet har varit att genom ett gränsöverskridande samarbete mellan Hedmark och Dalarna bidra till att stärka regionens attraktivitet och konkurrenskraft.

TRUST har arbetat inom olika teman/områden som näringslivsutveckling, gränshinder, klimat/energi/miljö, kompetens och erfarenhetsutveckling och infrastruktur. Detta arbete har mynnat ut i ett antal seminarier, studieresor, praktikutbyten, rapporter, presentationer, nya nätverk och även i praktiska åtgärder i vissa fall.

Den faktor som har gjort att TRUST-projektet bidragit positivt till att ”öppna gränserna” mellan Hedmark och Dalarna är att projektet har arbetat brett med många olika aktörer och på flera nivåer, både praktiskt och övergripande på framförallt kommunal- och regional nivå.

Utifrån det arbete och de resultat som gjorts i TRUST under projektiden, ansåg Nordiska Ministerrådet att TRUST-organisationens arbete ska övergå i en ny nordisk gränskommitté som blir den 11:e i ordningen. Den första maj 2012 startade Hedmark-Dalarna samarbete – Gränskommitté.

Figur 1: TRUST's vision

1.1 Summary

TRUST stands for Growth and Regional Development in Scandinavia Together. The project has aimed to strengthen relations and cooperation between Hedmark and Dalarna and reduce perceived and real border obstacles. The project has been a joint-project between the County Council of Hedmark, Region Dalarna, the County Governor of Hedmark and the County Administrative Board of Dalarna. TRUST was to promote cooperation in the region for the region's municipalities, local business and the project's partner organizations.

One of the main goals with the TRUST project has been to increase growth and development, strengthen attractiveness and competitiveness in the counties through cross-regional cooperation.

TRUST has cooperated in different areas as development in local business, reducing border obstacles, climate, energy, environment, competence, exchange of experience and infrastructure. There have been seminars, study trips, reports, new networks and in some cases real actions.

TRUST has collaborated with many different operators in several levels, local and regional, and this is the main factor that has made TRUST's cooperation positive when "open up the boarder" between Hedmark and Dalarna. Through the work and results of TRUST, the Nordic Council of Ministers has appointed the TRUST organization as a new boarder committee of Hedmark and Dalarna which started on the 1st of May 2012.

2. Projektets bakgrund

2.1 Huvudmän

Region Dalarna, Hedmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Hedmark och Länsstyrelsen Dalarna har genom TRUST Hedmark Dalarna-projektet genomfört ett brett gränsregionalt samarbete för tillväxt och regional utveckling mellan november 2008 och april 2012.

2.2 Tidplan

Tidplan: 1 november 2008-30 april 2012

TRUST-projektet startade 1 november 2008 och skulle ha avslutats den 31 oktober 2011, men eftersom projektet startade sin verksamhet senare, den 6 april 2009, när Region Dalarna anställt en projektkoordinator, så ansökte och beviljades under 2011 en förlängning. Projektet avslutades den 30 april 2012.

2.3 Bakgrunden till projektet

2.3.1 Nationellt Sverige-Norge

Regeringen vill stärka samarbetet med medlemsstaterna inom EU / EES arbete. Indentifiering av samarbetspartners och alliansbyggande är viktigt med länder som Norge. Det nordiska samarbetet är ett viktigt forum för utbyte av erfarenheter inom EUs politiska frågor. Det är viktigt att den nordiska arenan används aktivt både på politisk nivå, i officiella kommittéer och expertgrupper för att påverka, samordna och skydda norska intressen inom EU / EES:s arbete.

Förankring av gränsöverskridande regionalt samarbete är i detta sammanhang på nationell, regional och lokal nivå. Regeringskansliet i Sverige har utvecklat en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning för perioden 2007-2013, dvs EU: s strukturfondsperiod. I denna nationella strategi valde den svenska regeringen entreprenörskap, innovation och förnyelse, ökad tillgänglighet i ett glest befolkat land och samarbete över nationsgränserna som särskilt viktiga för att uppnå regional konkurrenskraft. Den nationella strategin rekommenderas för den regionala utvecklingen och utgör grunden för regeringens engagemang i arbetet. Strategin beskriver också riktlinjer för en nationell och åtta regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Den svenska regeringen fäster stor vikt vid att utveckla och förbättra funktionella arbetsätt och strukturer över nationsgränsen. Det anges i strategidokumentet:

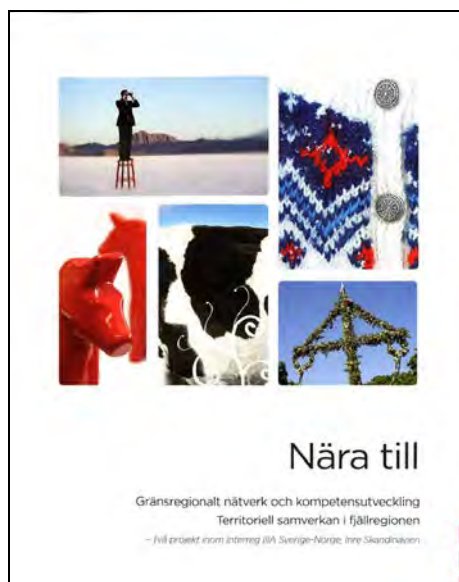
"Ett strategiskt gränsöverskridande samarbete ska både komplettera och bidra till nationen och uppfylla den nationella strategins prioriteringar för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning"

Ett viktigt mål med samarbetet är att utveckla starka samarbetsstrukturer som klarar av att hantera viktiga frågor av gränsöverskridande karaktär. Regionala organ kan genom att utveckla lämpliga gränsöverskridande samarbetsstrukturer uppnå en kritisk massa och kompletterande kompetens inom viktiga områden för utveckling.

Den norska regeringen har i sin Europapolitikk (2005) betonat vikten av samarbete över gränserna, både mot de nordiska grannländerna och med andra länder i Europa och globalt. Detta återspeglas också i regeringens engagemang i de olika Interreg-programmen.

2.3.2 Regionalt Dalarna-Hedmark

Bakgrunden till samarbetet var att det under slutet på förra Interregperioden genomförts en förstudie mellan Dalarna och Hedmark där man träffats och utbytt erfarenheter inom olika områden. Förstudien visade på att det finns goda förutsättningar för vidare samarbete och vinster att göra över nationsgränsen mellan Hedmark och Dalarna och att den politiska viljan var stark att utöka samarbetet.

Figur 2.

Interregrapporten "Nära till", utkommen 2007, där förstudien till TRUST redovisas.

2.4 Finansiering

Projektet har haft en budgetram på totalt 12.2 miljoner kronor fördelat på olika delprojekt varav 5 miljoner norska kronor och 7,2 miljoner svenska kronor.

2.4.1 Finansiering Dalarna

Finansiär	Medfinansiering enligt beslut	Procentuell andel
Region Dalarna	2 100 000	29,17%
Länsstyrelsens Dalarna	1 500 000	20,83%
Interreg	3 600 000	50,00%
	7 200 000	

Figur 4

Med en budget på totalt 7 200 000 svenska kronor har Dalarna förbrukat 7 035 032 kr. Vissa intäkter från evenemang har inkommit, därav minskad förbrukning.

Kostnadsslag	Enligt beslut	Ackumulerade kostnader
Personal	3 549 600	3 109 317
Köp av tjänst	1 417 200	1 519 051
Lokal		0
Investeringar		0
Övriga kostnader	2 233 200	2 421 464
- Intäkter		14 800
Summa faktiska kostnader	7 200 000	7 035 032
Offentliga bidrag i annat än pengar		0
Total projektkostnad	7 200 000	7 035 032

Figur 5

Fördelning av medel per delprojekt på svensk sida har varit följande:

På svensk sida har projektet specificerat förbrukningen av medel på respektive delprojekt. I posten för hela projektet, TRUST nedan, ingår bla resor, lön, OH-kostnader mm. Summan nedan är inte reducerad med inkomna intäkter från delprojekt.

Projekt/delprojekt	Projekt nr	Kostnader
		2008-11-01- 2012-04-30
TRUST	1065	4 394 690
Tenketank/omvärldsbevakning	10651	64 260
Kontaktmässor	10652	206 938
Nätverk o kluster	10653	93 900
Studieturer	10654	214 281
Synliggöring I	10655	418 221
Synliggöring II	10656	57 810
Temaseminarier	10657	50 312
Lära tillsammans	10658	584 197
Hospitering	10659	40 930
Destinationsutveckling	106511	924 345
Summa		7 049 884

Figur 6. Förbrukade medel per delprojekt, svensk sida.

2.4.2 Finansiering Hedmark

Finansiär	Medfinansiering enl beslut	Procentuell andel
Hedmark Fylkeskommune	2 500 000	50 %
Statliga IR-midler	2 500 000	50 %
Summa:	5 000 000 NOK	

Figur 7

Med en total budget på 5 000 000 norske kroner har Hedmark forbrukt ca 4 961 128 nok.

Kostnadsart:	Budsjett norsk prosjektpart	Akkumulerte kostnader
Eget personell	3 024 000	2 187 422
Eksternt personell	662 000	1 184 494
Lokalkostnader	250 000	0
Investeringer	0	0
Reiseutgifter	650 000	334 274
Øvrige kostnader	414 000	1 348 508
<i>Inntekter utover finansieringsplanen i prosjektet</i>		-93 570
Sum faktiske kostnader	5 000 000	4 961 128
Eksternt offentlig direkte finansierte kostnader	0	0
Sum direktefinansierte kostnader	0	0
Totale prosjektkostnader	5 000 000	4 961 128

Figur 8

2.5 Ledningsmodell/styrmodell

Projektets strategiska beslut har tagits av en styrgrupp bestående av 8 representanter, 2 från varje organisation. Styrgruppen har utgjorts av de högsta ledande politikerna i Region Dalarna och Hedmarks Fylkeskommune samt Landshövding och länsråd i Länsstyrelsen Dalarna och Fylkesmann och assisterande Fylkesmann i Fylkesmannen i Hedmark. Styrgruppen har haft en viktig roll som frontfigurer när det gäller att framföra TRUSTs budskap samt för att fånga upp och påverka regionala aktörer i länen.

Figur 9: Lednings- och styrmodell

Under styrgruppen har Ledningsgruppen verkat. Den har bestått av en chefsrepresentant från varje organisation samt projektledare och projektkoordinator, totalt 6 personer. Ledningsgruppen har tagit beslut om verksamheten och operationella inriktningen på projektet samt föreslagit strategisk inriktning inför Styrgruppen.

Figur 10: Styrgruppen, Ledningsgrupp och Projektgrupp i Trysil 2011

Projektgruppen har bestått av Projektledare från Hedmarks Fylkeskommune, projektkoordinator från Region Dalarna samt delprojektledare från Länsstyrelsen Dalarna och Fylkesmannen i Hedmark. Samtliga personer har drivit egna och gemensamma delprojekt och verkat för att den operativa verksamheten drivits framåt.

Figur 11:
Høsbjør mars 2012. Delar ur styrgruppen. Från vänster: Fylkesmann Sylvia Brustad, Region Dalarnas Ordförande Leif Nilsson, Landshövding Maria Norrfalk och Fylkesrådsledare Njål S. Føsker.

3 TRUST Hedmark Dalarna-projektet

Under uppstartsfasen av projektet samlades projektgruppen, projektledningsgruppen samt kommunikatörer från de fyra samarbetsorganisationer till att gemensamt arbeta fram en kommunikationsstrategi för TRUST. I dokumentet fastställdes bla visionen, vad projektet önskar vara för målgrupperna, hur de ska känna och uppfatta projektet samt identifiera vilka TRUSTs målgrupper är. Det fastslogs också vilka verktyg som skulle användas för att uppnå kommunikationsmålen. För hela Kommunikationsstrategin, se bilaga 1.

3.1 TRUSTs vision

Projektets vision fastställdes och lyder;

”Gränsregionens attraktivitet och konkurrenskraft skall förstärkas genom ett gränsregionalt samarbete och partnerskap mellan Hedmark och Dalarna”

3.2 Det här är TRUST

”Ett relationsskapande projekt som arbetar med att överbrygga mentala och faktiska hinder och stimulera samarbete inom regionen Hedmark - Dalarna”.

3.3 Målgrupp

”TRUST finns för att främja samarbetet inom regionen för såväl projektets samarbetsorganisationer som regionens kommuner och det lokala näringslivet”

Under projekttiden har TRUST arbetat mot 4 olika målgrupper genom delprojekten, se figur 12 nedan. Dessa målgrupper har ibland bearbetats ihop och ibland med riktade aktiviteter för att uppnå bästa måluppfyllelse. TRUST har under projekttiden lyckats nå alla de målgrupper som angetts i ansökan och därmed är målet uppfyllt.

Figur 12: Målgrupper

Tanken bakom den första målgruppen, projektets fyra regionala samarbetsorganisationer, har främst varit att bearbeta och arbeta inåt och inom organisationerna för att öka kunskapen om länen och vad dessa kan åstadkomma gemensamt. För om projektet inte lyfter kunskapen och intresset för gränsöverskridande samarbeten inom organisationerna som samarbetar i regionen Hedmark-Dalarna så är det svårt att engagera och entusiasmera andra utanför organisationerna. Ett exempel på delprojekt riktat enbart till samarbetsorganisationerna har varit Hospiteringsprojekten och Studieturerna, se mer nedan under 4.1.2 och 4.1.5.

Den andra målgruppen, kommunerna i Hedmark och Dalarna, har bearbetats på olika sätt med tanke på att kommunerna i Dalarna ingår som representanter i Direktionen på Region Dalarna och är direkt styrande av vad som sker i länet genom Region Dalarnas engagemang i olika TRUST-aktiviteter. I Hedmark har projektet haft riktade erbjudanden om deltagande till regionrådet där kommunerna finns representerade. Ett exempel på delprojekt som riktats till kommunerna har varit Lära Tillsammans och Destinationsutvecklingsprojektet, se mer nedan under 4.1.1 och 4.3.1.

Den tredje målgruppen, små och medelstora företag, har varit projektets svåraste målgrupp att nå, mest beroende på att små-medelstora företag är upptagna av det egna arbetet, har liten personalstyrka och därmed svårt att avvara dessa att sända på aktiviteter. De har även haft svårt att vara långsiktiga i planeringen av deltagandet inför bl.a mässor. Det kan ibland ha varit svårt för TRUST att påvisa nyttan med en aktivitet innan den skett, vilket i sin tur genererar en skepsis bland företagarna att de verkligen har nytta av evenemanget. Målgruppen har bearbetats främst genom delprojektet Kontaktmässa, läs mer nedan under punkten 4.1.7.

Den fjärde målgruppen TRUST bearbetat är organisationer, nätverken och klustren som finns i länen. Då Hedmarks och Dalarnas organisationer och nätverk jobbar med specifika områden på bägge sidor landsgränsen ansåg projektet det mer praktiskt om det utbyttes kunskap mellan dessa och på så sätt ökade den gemensamma verkningskraften att få saker på plats. TRUST har till exempel sammanfört kvinnonätverken W7 och Kvinnoasjon, projektet har haft ledarskapsutbyte mellan Miljötinget och nystartade Ung @ Miljö i Gjövik och projektet har skapat ett fint utbyte av jazzmusik genom TRUSTs avslutskoncert i mars 2012 där Folkmusikens Hus i Dalarna tog emot Hedmark Musikk. Målgrupperna har bearbetats främst genom delprojekten Nätverk och kluster, se 4.1.4, samt Lära Tillsammans, se punkten 4.1.1.

3.4 TRUSTs målsättning och syfte

TRUST verkar som en plattform för samarbete mellan olika aktörer i Dalarna och Hedmark med ambitionen att öka tillväxt och regional utveckling i länen. En sammanfattning av projektets syfte är att:

- ❖ *Öka samarbetet och kunskapsöverföringen inom regionen*
- ❖ *Profilera och förstärka gränsregionens attraktivitet och konkurrenskraft*

3.5 TRUSTs tre målområden

Projektet har arbetat inom tre målområden. Målområde ett; "Utveckla och etablera nätverk och samarbetsarenor för att stärka innovationsförmågan i regionen" har haft fokus på näringslivsutveckling och innovation där tyngdpunkten legat på kompetensutveckling och direkta gränsöverskridande näringslivssamarbeten i form av kontaktmässor och nätverk och klusterutveckling.

Målområde två; "Profilera och förstärka regionens starka sidor", har haft fokus på synliggöring och profilering av TRUST-projektets alla delprojekt i regionen Hedmark-Dalarna. Synliggöringens fyra komponenter; Synliggöring 1 och 2, Kommunikationsplattform och Mediakontakt, har riktats mot projektets målgrupper som utgjorts av beslutsfattare på olika nivåer, organisationer, våra egna samarbetsorganisationer, nätverken samt företagen i länen, men också mot media och lokalbefolkning.

Målområde tre "Etablera och utveckla metoder och modeller för att stärka det gränsregionala samarbetet" har haft fokus på utvecklingen av det gränsregionala partnerskapet, bestående av de ledande politikerna och tjänstemännen i de fyra samarbetsorganisationerna samt andra aktörer som har en roll i att stärka det gränsregionala samarbetet.

I alla målområden har projektet tagit hänsyn till de horisonella kriterierna såsom jämställdhet mellan kvinnor och män, integration/mångfald och miljö. De horisontella kriterierna i ett gränsöverskridande samarbetsprojekt är direkt integrerat och har genomsyrat hela arbetet och alla delprojekten, läs mer under kapitel 5 och 6.

Figur 13: Projektets tre målområden samt vilka delprojekt som är kopplade mot dem.

3.6 Delprojekt

Projektet har kopplat totalt 17 olika delprojekt med underprojekt till målområdena för att uppfylla målen och visionen. Delprojekten förklaras kortfattat med sina specificerade syften, målgrupper, resultat och innehåll som följer under varje målområde, läs mer under kapitel 4.

4 Målområden och delprojekt

Varje målområde syftar till att uppfylla den vision projektet har. Under varje målområde har vi kopplat olika delprojekt som tillsammans ska uppfylla det specifika målområdet. Inom varje delprojekt har olika aktiviteter arrangerats och de redovisas nedan.

Figur 14

4.1 Målområde 1: Utveckla och etablera nätverk och samarbetsarenor för att stärka innovationsförmågan i regionen.

Målområde ett; "Utveckla och etablera nätverk och samarbetsarenor för att stärka innovationsförmågan i regionen" har haft fokus på näringslivsutveckling och innovation där tyngdpunkten legat på kompetensutveckling och direkta gränsöverskridande näringslivssamarbeten i form av kontaktmässor och nätverk och klusterutveckling.

Målområdet har näringsutveckling och näringslivet som sitt viktigaste tema och målgrupp, och alle arbeidspakkene har direkte og indirekte relevans, både på kort og lang sikt til næringslivets behov. En viktig forutsetning for det institusjonelle samarbeidet er at man har et ønske om å bidra til regional utvikling, der innsatsen også rettes inn mot både næringsliv, kommuner og den ideelle sektoren (social økonomi). Kommunene har en viktig rolle som førstelinjestjeneste, er vertskommuner for næringsliv og ideell sektor og har også en viktig rolle som tilrettelegger og entusiasmeskaper.

Delar av arbeidspakkene er av mer analytisk og tilretteleggende art som skal bidra til en mer langsiktig forståelse og handling der fokuset er rettet mot tenketank og omvärldsanalyser, merverdi i et grenseoverskridende perspektiv og formelle og opplevde grensehindre. I disse arbeidspakkene er også perspektivet kunnskapsutvikling der et bedre kunnskapsgrunnlag skal gjøre oss bedre i stand til å nå målsettingene i både det grenseregionale samarbeidet og i Sverige-Norgeprogrammet. Fokus vil ligge på forhold som skal bidra til å forbedre regionens konkurransekraft, både på kort og lang sikt.

Kontaktmesser er direkte innrettet mot næringslivet i Hedmark og Dalarna og har vist seg å være en effektiv samarbeidsarena for utvikling av bedrifts- og bransjenettverk. Både Hedmark og Dalarna har gode erfaringer med denne metoden, og den ble også gjennomført i forprosjektet med offentlige og frivillige organisasjoner som målgruppe og med godt resultat. Utvikling av nettverk og klynger er også en viktig del. Utvikling og styrking av nettverk og klynger innenfor ulike bransjer både regionalt og grenseoverskridende (linking clusters) i samarbeid med næringslivsorganisasjoner (for eksempel NHO, Handelskammaren) og høyskoler/universitet vil kunne bidra til etablering av et bedre fungerende innovasjonssystem (triple helix) enn hva man har i dag.

4.1.1 Lära Tillsammans

Delprosjektet Lära Tillsammans har under perioden april 2009 til april 2012 haft ett flertal underprosjekt som redovisas nedan.

4.1.1.1 Energi-, klimat och miljö – studieresa Falun

Syfte:

Dalarnas län har av den svenska regeringen blivit utsedd till Pilotlän för grön utveckling samt kommit långt med miljömålsarbetet i länet. I Hedmark har alla kommuner tagit fram en klimatstrategiplan och interesse finns att besöka Dalarna för att se hur myndigheter och kommuner arbetar med detta. Trust Hedmark-Dalarna vill med detta arrangemang ge förutsättningar för ny kunskap och nya nätverk för fortsatt utveckling inom energi- och klimatområdet.

Målgrupp:

Tjänstemän från kommuner i Hedmark, Fylkesmannen i Hedmark, Hedmark Fylkeskommune och Energiråd Innlandet.

Tid:

2011-01-24--2011-01-25

Samarbetspartners:

Fylkesmannen i Hedmark, Hedmark Fylkeskommune, Länsstyrelsen Dalarna, Region Dalarna, FEM-projektet, Mora kommun, Smedjebackens kommun och Ludvika kommun.

Resultat:

Deltagarna var nöjda med arrangemanget och upplägget. Kontakter skapades mellan framförallt Länsstyrelsen och Hedmark Fylkeskommune inom energi- och klimatområdet. Även nätverk mellan Energiråd Innlandet, Länsstyrelsen och Gävle-Dala Energikontor skapades som har gett mer samarbete fortsättningsvis. Som en följd/fortsättning av detta arrangemang inbjöds Hedmark under våren 2011 till det större regionala energiseminarier i Borlänge.

Redogörelse för projektet:

Som ett led i Hedmarks arbete med energi- och klimatplaner togs initiativ till en studieresa till Dalarna för att se hur Dalarna som län jobbar med energi, klimat och miljöarbetet. Dalarna har utsetts till ett av tre pilotlän för grön utveckling och har under många år arbetat strategiskt med energi och klimatfrågan.

Den 24 januari 2011 kom en delegation på drygt 10 personer från Hedmark till Falun för en gemensam middag på kvällen med representanter från Länsstyrelsen Dalarna och FEM-projektet. Påföljande dag genomfördes ett seminarium på Länsstyrelsen Dalarna där föreläsare från länsstyrelsen, Mora, Ludvika och Smedjebackens kommuner deltog. Även deltagarna från Hedmark berättade om sitt pågående arbete. Dagens avslutades med en föreläsning av Oskar Wallgren från Stockholm Environment Institute på temat Globala förändringar, nytt klimat och grön tillväxt.

Figur 15: Arrangörer från Trust Hedmark Dalarna, Landshövdingen i Dalarna samt Fylkesråd vid Hedmark Fylkeskommune

Figur 16: Föreläsning vid seminariet med representant från Länsstyrelsen Dalarna

4.1.1.2 Studiebesök vindkraftverk i Dalarna

Syfte: Intresset för vindkraftverk är stort i Hedmark och det finns konkreta planer framtagna. Eftersom det inte finns vindkrafts-anläggningar i Hedmark idag finns heller ingen erfarenhet hos ansvariga handläggare. Utifrån detta önskas ett studiebesök där ett par olika vindkraftverk i olika miljöer i Dalarna besöks i kombination med konferens och möten med sakkunniga tjänstemän.

Målgrupp: Handläggare från Hedmark Fylkeskommune som kommer att arbeta med sakfrågan kring etablering av vindkraftverk i Hedmark.

Tid: 19-20 april 2012

Samarbetspartners: Länsstyrelsen Dalarna, Ludvika kommun och Dala Vind AB.

Resultat: Många kontakter togs med ansvariga/handläggare inom Länsstyrelsen Dalarna, Ludvika kommun och projektören Dala Vind AB. Handläggarna från Hedmark Fylkeskommune upplevde att de fick en tydligare bild av hela processen kring etablering av vindkraftverk, från start då projektören påbörjar underlagsarbetet till prövningsprocessen, samrådsprocessen med berörda myndigheter och kommuner. Gruppen fick också se visuellt hur olika vindkraftsparker kan se ut i skoglig miljö vilket påminner mycket om miljön i Hedmark.

Vidare samarbeten: Inom Hedmark-Dalarna samarbetet –Gränskommitté är ett arbetsområde ”Grön tillväxt – hållbart samhälle” och där skulle ett fortsatt utvecklingsarbete mellan Länsstyrelsen Dalarna och Hedmark Fylkeskommune kunna vara erfarenhets- och kunskapsutbyte kring vindkraft.

Redogörelse för studiebesöket: På förfrågan från Hedmark Fylkeskommune anordnades ett studiebesök för 9 st handläggare (Samferdsel, miljö och plan, Kultur och friluftsliv, Arkeologi och Energi- och klimatstrategi). Besöket startade med att hela gruppen besökte Högbergets vindkraftspark 2 mil norr om Falun. Vindkraftsparken består av 5 vindkraftverk och besöket genomfördes med Dala Vind AB som står som projektör. Vid besöket fick gruppen även gå in i ett av vindkraftverken.

Figur 17

Besök vid Högbergets vindkraftspark, 19 april 2012

Därefter följde en konferens med handläggare vid Länsstyrelsen Dalarna. Här beskrev myndigheten prövningsprocessen, vad som gäller beträffande Miljöbalken och kommunernas roll kontra Länsstyrelsens roll. Efter det fick gruppen information om planprocessen (översiktsplaner och landskapsbilden). Därefter informerades om kultur och naturvärden – samråd och riksintressen. Slutligen berättade Dala Vind AB om hur en projektör arbetar och hur viktigt det är med samråd, förståelse och goda kontakter mellan berörda myndigheter, kommuner och projektörer.

Dagen avslutades med gemensam middag på kvällen med en finsk delegation från regionen Pohjois-Savo som även de var ditbjudna av Länsstyrelsen Dalarna för att se hur Dalarna arbetar med hållbara energilösningar.

Den 20 april besökte gruppen Ludvika kommun. Här fick de träffa planarkitekten och miljöchefen och höra hur en kommun jobbar när det gäller stora och små etableringar. Efter mötet på morgonen följde ett studiebesök till Fjällberget/Saxbergets vindkraftspark som är Dalarnas största med 17 vindkraftverk.

Hela besöket avslutades med gemensam lunch och sedan återfärd till Hamar för besöksgruppen från Hedmark Fylkeskommune.

Figur 18

Besök vid Fjällberget/Saxbergets vindkraftspark, 20 april 2012

4.1.1.3 Studieresa till Hedmark – besök HIAS och Eidsiva Energi

Syftet: Denna studieresas syfte var att ansvariga och handläggare vid kommuner och länsstyrelse i Dalarna som jobbar med vatten- och avlopp och energi, skulle få möjlighet att besöka två anläggningar i Hedmark och få ökad kunskap om hur systemet fungerar i Norge/Hedmark och utbyta erfarenheter.

Målgrupp: Ansvariga och handläggare vid kommunala vatten- och avlopps och energibolag och anställda direkt vid kommunerna i Dalarna.

Tid: 19-20 januari 2012

Figur19

Eidsiva bioenergianläggning

Samarbetspartners: Hedmark Fylkeskommune, HIAS i Hedmark och Eidsiva Energi, Hedmark.

Resultat: En av de deltagande kommunerna tyckte att återvinningsstationssystemet var mycket intressant i Hedmark och kommer att lämna förslag om sådan utformning i hemkommunen. Hur de jobbar med lärlingssystemet var också intressant att få kunskap om och hur de arbetar med kompetensförsörjning.

Redogörelse: Som ett fortsatt led i arbetet kring energi, klimat och miljö har det framkommit önskemål från kommuner i Dalarna att få besöka motsvarande anläggningar inom vatten- och avlopp och energi i Hedmark för att se hur de har byggt upp sin verksamhet, jobbar med tillståndsfrågor m.m. Utifrån detta behov anordnades i januari 2012 en studieresa för ca 15 personer till Hedmark. HIAS är ett kommunalt samägt bolag av kommunerna Hamar, Løten, Ringsaker och Stange i Hedmark. HIAS var från början ett renodlat avloppsverk för dessa kommuner. Så småningom har verksamheten utvecklats till gälla vatten och återvinning också. Eidsva energisentral – Trehörningen – är en av norra Europas mest moderna avfallsförbränningscentraler och är nyligen satt i drift. Anläggningen är det största projektet i Eidsvas bioenergiansättning och är en stor regional klimatsatsning.

Figur 20

Besök på HIAS

4.1.1.4 Alkohol- och narkotikaprojekt – ANTD

Syfte: Att gränsöverskridande se hur man arbetar inom alkohol- och narkotikaarbete förebyggande och med tillsyn, främst i samband med krog- och restaurangbranschen och med och med de utmaningar som fjälldestinationer ställs inför med ökad turism säsongvis. Ett annat av projektets syften är att titta på vad vi har för likheter och skillnader och vad kan vi lära av varandra när det gäller arbetsmetoder och organisation. Efter genomfört projekt med avslutande konferens september 2011, ska samarbetsgrupper och nätverk bildas för fortsatt erfarenhetsutbyte och metodutveckling mellan organisationer, kommuner och näringsliv i Hedmark och Dalarna.

Målgrupp: Krogägare och serveringsansvariga, restaurangföreningar, skidanläggningar i Hedmark och Dalarna, ordningsvakter, polismyndigheterna i Hedmark och Dalarna, politiker, alkoholhandläggare/näringskonsulenter/ kommunalt anställda, andra aktörer inom turismen Sälen/Trysil och Hedmark Fylkeskommune, Region Dalarna, Fylkesmannen i Hedmark och Länsstyrelsen Dalarna

Tid: projektet startade 2010 och avslutades i januari 2012.

Samarbetspartners: Fylkesmannen i Hedmark, Hedmark Fylkeskommune, Hedmark politidistrikt, KoRus-Öst, Ringsaker kommune, Borlänge kommun, Polismyndigheten i Dalarna, NAV Trysil och Länsstyrelsen Dalarna.

Resultat: Metoden Ansvarsfull alkoholserving har modifierats för norska förhållanden och heter Ansvarlig alkoholhantering. Trysil kommun har i sin rus- och drogpolitiska plan lagt in Ansvarlig alkoholhantering och konceptet Bry Deg som också redovisades under konferensen i Trysil 2011. KoRus-Öst vill utarbeta en modell för hela Hedmark till dess att Helsedirektoratet beslutar om en nationell metod/arbetsätt utifrån Ansvarsfull alkoholserving.

Vidare samarbeten: Restaurangnäringen i Trysil, tillsammans med Trysil kommun och Hedmark politidistrikt (Trysil) har i december 2011 utarbetat en utbildningsmetod för säsongsanställda utifrån den svenska modellen med Ansvarsfull alkoholservering. Fortsatt samarbete med KoRus-Öst och svenska utbildningsanordnare pågår. Som ett led i detta har projektet också utmynnat i ett samarbete mellan polismyndigheterna i Hedmark och Dalarna – Trysil och Malung-Sälens distrikt.

Redogörelse för projektet: Projektet startade under 2010 under namnet ”ANTD” – Alkohol, Narkotika, Tobak och Droger”. I maj 2011 arrangerade projektet en reell utbildning för krogpersonal från Mora kommun i Ansvarsfull alkoholservering, en utbildningsmetod för krog- och restaurangbranschen i Sverige.

I samband med den utbildningen inbjöds en delegation från Hedmark med bl.a. Helsemyndigheten, Hedmark politidistrikt, restaurangföreningen i Trysil, politiker m.fl. deltog. Syftet var att titta hur den svenska modellen av Ansvarsfull alkoholservering genomfördes och om den skulle gå att överföras till norska förhållanden.

Efter denna utbildning anordnades inom projektet en konferens i Trysil i september 2011 med temat ”Alkohol- och narkotikautmaningar – hur arbetar vi med detta i Hedmark och Dalarna – vad kan vi lära av varandra?”. Där deltog 70-80 personer. Efter konferensen anordnade Trysil kommun med restaurangföreningen utbildning för säsongsanställda i Trysil. Därefter samordnade projektgruppen ett uppföljningsmöte i januari 2012 med KoRus-Öst, Helsemyndigheten, Hedmark politidistrikt, utbildningsanordnare, Länsstyrelsen Dalarna, SITE Destination, Trysil kommun och Restaurangföreningen i Trysil. Därefter avslutades projektet. Projektet blev mycket uppmärksammat i Sveriges Television, Radio Dalarna och i tidningarna på både norska och svensk sida.

Figur 21
Utbildning i maj 2011 för den norska delegationen

Figur 22 Den norska delegationen

Figur 23 Konferensen i Trysil i september 2011

4.1.2 Hospitering/Praktikutbyte

Under TRUST-projektet har vi haft tre ulike hospitering- og praktikutbyten av lite ulike karakter. Dessa beskrivs nedan.

4.1.2.1 Hospitering Dalarna till Hedmark samt Hedmark till Dalarna 2010.

Syfte: Målet er at TRUST hospiteringsprogram vil bidra med både nye perspektiver, nye nettverk og skape grunnlag for varig samarbeid

Tidsram: Januari-september 2010

- Utbyte nummer 1: Dalarna hospiterade i Hedmark 19- 23 april 2010.
- Utbyte nummer 2: Hedmark hospiterade i Dalarna 5 - 10 september 2010

Målgrupp: Ansatte fra organisasjonene Hedmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Hedmark, Region Dalarna og Länsstyrelsen Dalarna som arbeider med ett av fagfeltene innovasjon og entreprenørskap, klima, miljø og energi, beredskap, landsbygdsutvikling / landbruksprosjekter eller infrastruktur / samferdsel inviteres til å delta.

Resultat/ Konklusjoner:

Alle hadde hyggelige og innholdsrike opphold hos sine respektive verstskap. Det ble lagt vekt på at det skulle være en begivenhetsrik uke, faglig så vel som sosialt. Dermed fikk man for de fleste vedkommende mange spennende besøk og opplevelser. Det er utvekslingen mellom Hedmark Fylkeskommune og Region Dalarna som klartest gir uttrykk for at dette har hatt og vil få verdi for arbeidet fremover.

Målet var at TRUST hospiteringsprogram vil bidra med både nye perspektiver, nye nettverk og skape grunnlag for varig samarbeid. Det er grunn til å tro at det for den enkelte deltaker har utvidet perspektivet og forståelsen for kvaliteter og problemstillinger på begge sider av grensen, men at det kan være vanskelig å ta med seg dette i den daglige jobbingen på egen fagfelt.

Ett spennende resultat av Hospiteringsprosjektet var att Nordiskt Ministerråd i sin rapport "11 Projects that have changed their region", utkommen 2011, lyfte fram TRUSTs delprosjekt som ett av de mest vallyckade samarbetsprojekten över gränsen.

Foto: LarsIngvar Eriksson

Figur 24 Deltagare och värddar i Hospiteringen i Dalarna 2010.

Redogörelse:

TRUST hospiteringsprogram bestod av et oppstartseminar, hospiteringsperiode (en uke), vertskapsrolle (en uke) og et avslutningsseminar.

Våren 2010, 19.- 23. april hospiterte Jenny Jonsson og Stina Petersson fra Länsstyrelsen i Dalarna hos Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernavdelingen, Inger Mattsson hos Fylkesmannens Landbruskavdeling og Monica Jönsson hos Hedmark fylkeskommune.

Høsten 2010, nærmere bestemt 5.- 10. september var det Anne Sørum og Maria Sundal fra Fylkemannen i Hedmark og Asbjørn Christensen fra Hedmark fylkeskommune sin tur til å hospitere hos Länsstyrelsen og Region Dalarna.

De hade alla egna program där en eller flera värdar satt samman hospiteringsprogrammet för hospitantens vistelse så att de med den bakgrund och med de specifika kompetenser de arbetar med i sitt dagliga jobb på respektive organisation skulle få ett så stort utbyte av värdorganisationens kunskaper och kompetenser som möjligt. Därtill ingick det även besöksmål, kulturinslag, middagar och andra evenemang så att hospitanten fick så stort utbyte av sin vistelse som möjligt. De dala-hospitanter som deltog i Hedmark agerade sedan värdar när Hedmark kom till Dalarna och vice versa.

Under vistelsen i Hedmark bloggade deltagarna om upplevelsen i TRUST-bloggen som finns på adressen <http://www.trusthospitering.blogspot.se/>

Figur 25

Bloggen för Hospiteringsprojektet, www.trusthospitering.blogspot.se/

4.1.2.2 Resa till Röros, Norge – studietur - hospitering/praktikutbyte

Syftet med denna studieresa/praktikutbyte var att Länsstyrelsen Dalarna, Hedmark fylkeskommune, Region Dalarna och Fylkesmannen i Hedmark skulle träffas inom området *Mat och entreprenörskap* och informera varandra och diskutera kring hur respektive organisation arbetar med temat där *mat* framför allt är den gemensamma nämnaren. Ytterligare en anledning till studieresan var att få ökad kunskap om hur lokalproducerad mat förädlas, marknadsförs, distribueras m.m. genom att Rörosmat och lokala producenter från Dalarna skulle mötas. Även kunskap om varandras arbetssätt och vilka utvecklingsmöjligheter för regionen Hedmark-Dalarna inom mat och entreprenörskap det finns, var ett av syftena.

Målgrupp: De personer som deltog från Falun var Holger Petterson, projektledare för Smaklandet Dalarna på Länsstyrelsen och en delegation som representerade Matrådet Dalarna genom Camilla Sparring, Rolf Lindquist, Björn Johansson, Anders Åkerberg, Nina Nurmesiemä, Ulf Johansson, Charlotta Rosborg och Camilla Sahlander, Trust Hedmark-Dalarna/Länsstyrelsen. Det hade varit önskvärt att Region Dalarna hade deltagit men programmet blev klart sent, Region Dalarna hade en egen TRUST-studietur inplanerad samma datum och det är helt förståeligt att det blev svårt att boka in deltagare till en resa med så kort varsel.

Tid: 6-8 mars 2012

Samarbetspartners: Matrådet Dalarna, Hedmark kunskapspark, Rörosmat och Destination Röros.

Resultat: Matrådet som deltog med representanter på resan, både producenter och förädlare och med projektledare från Länsstyrelsen Dalarna, fick en bild av hur viktigt det är att jobba med gemensam attityd - Rörosmat arbetar med helhetskonceptet att alla medlemmarna ”unnar varandra framgång”. Detta begrepp har vidareförmedlats i Matrådet och Smaklandet Dalarna och blivit en grund för deras fortsatta arbete i Dalarna. Mycket inspiration och idéer kring arbete med ”matturism” tog gruppen också med sig tillbaka till Dalarna.

Vidare samarbeten: En annan kunskap som togs in var samarbetet mellan matproducenter/förädlare och turistnäringen. Det samarbete Destination Röros har med kommunen, anställda, Rörosmat och näringslivet med gemensam värdegrund och inställning till positiv tillväxt för regionen, är en arbetsmetod som också fler bör jobba med. Matrådet Dalarna har tagit kontakt med Röros Hotells VD och de kommer att träffas i juni 2012.

Redogörelse: *Tisdag 6 mars:* När gruppen från Dalarna anlände till Röros vid lunch så besökte Matrådsdelegationen Röros Slakteri. Parallellt med detta träffade Länsstyrelsen Dalarna Fylkesmannen i Hedmark (Mat i Hedmark), representant från Fjellregionen (Hedmark Fylkeskommune)/Scandinavian Heartland och representant från Hedmark Kunskapspark. Därefter anslöt VD:n för Rörosmat och VD:n för Destination Röros och gruppen från Matrådet Dalarna. Efter den gemensamma middagen på kvällen på Röros Hotell, bjöd hotellchefen in till

diskussion och berättade om hotellets inriktning och ambitioner och samarbetet mellan hotellet, Röros Vårdshus och Rörosmat.

Onsdag den 7 mars startade med ett studiebesök på Galåvoldens Gård strax utanför Röros. Där träffade gruppen personen som är daglig leder och som berättade om verksamheten. Här tillverkas ost, glass, egen korv, ostkaka (efter svensk modell) och här finns stort hönseri. Nästa besök var Röros Mejeri. Produkterna görs helt på ekologisk mjölk från regionen och marknadsföringsstrategin är att trycka på historia, kvalitet och närhet. Sista besöket för dagen fanns i Vingelen söder om Röros. Här fick gruppen träffa ägarna till Eggen Gardsysteri. De tillverkar ekologisk ost av mjölken från egna kor. De har i drygt 11 år jobbat med verksamheten och börjar nu äntligen få lönsamhet i driften. Övernattning och middag stod Telstad Gård för, strax utanför Tynset.

Torsdag den 8 mars besökte gruppen Atna Öl – ett av de 20-tal små bryggerier som finns i Norge. Målet för det lilla bryggeriet är inte att växa och bli stora utan att nischa sig och ha en egen profil som säljer. Därefter hemfärd mot Dalarna. Alla producenter som gruppen besökte ingår i Rörosmat.

Figur 26 Konferens i Röros, Guri Heggem, Figur 27 Besök på Eggens Gardsysteri

Figur 28 Ostkylen på Eggens Gardsysteri

Figur 29 Vacker natur i Hedmark

4.1.2.3 Resa till Dalarna – studietur - hospitering/praktikutbyte

Syfte:

Syftet med studieresan där personal från Hedmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Hedmark samt representanter från kommuner i Hedmark besøkte Dalarna var att utbyta erfaringer og øke kjennedommen om varandras arbeidet. Vad gör vi lika respektive olika og hur kan vi genom att få kunnskap om varandras arbeidet samarbeida for større innflytting i regionen Hedmark-Dalarna?

Ämnesområdet som behandlades är hur man får mennesker att flytta till- og stanna kvar i Dalarna, hur man i kommunerna tar hand om foretagnene som vill etablere sig i regionen samt hur man bemøter og forbereder for de nye innflytterne med bostäder og arbeide. Vi diskuterte og utbytte även Hedmarks erfaringer med arbeidet inom samma ämnesområde. Hedmarks Fylke har en vision om 220 000 innvånere og då krävs det innflyttare for att oppnå målet.

Målgruppe: Hedmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Hedmark samt representanter från kommuner i Hedmark som arbeidar med liknande spørsmål samt Tolga kommune.

Tid: 6-8 mars 2012

Samarbeidspartners: Region Dalarna, Borlänge Kommun, Falu Kommun, Malung-Sälens kommun, Länsstyrelsen Dalarna.

Resultat:

Reisefølget fikk presentert eksempler på hvordan Dalarna arbeider med

- **Å rekruttere nye innbyggere**
- **Å skaffe arbeidskraft regionen har behov for**
- **Å bidra til at innbyggerne ”stanna kvar”**

Delegationen var mykjet nøjda over all informasjon som getts under de tre dagar studieturen pågått og det fylliga program som gjennomførts. Studieresan resulterade i en rapport där det förelses for Fylkeskommunen att se vidare på några punkter där de kan arbeida vidare genom att applicere de kunnskaper som inhämtats i Dalarna. Ett urval av några områder og konkrete åtgärder de kan arbeida med vidare i Hedmark är att:

1. Arealplanlegging: Bygge små leiligheter i sentrum/ fortetting.
2. Markedsføring av hele regionen på flere språk (Glansede magasiner, internett), Bruk av et samlende symbol (hesten, musikkfestivalen Peace & Love, visjon ”trivlige folk”), Delta på rekrutteringsmesse i Nederland, Spre kunnskap om hvordan kommunene kan markedsføre seg, Øke bevisstheten om behovet for innflytting, Nederlandsk landslag kommer årlig til regionen for å trene (markedsverdi i Nederland).

3. Direct marketing: Registrere potensielle tilflyttere, ”Flytte hjem igjen” arrangement, Spørreundersøkelser, Ringekampanjer: Oppfordre mennesker med tilknytning til regionen.
4. Vertskapsrollen: Innflytterservice Informerer om hvilken service kommunene bør tilby, Innflytterlos, Glansende trykksaker sendes tilflyttere, Tilbyr guidede tur til steder som er nyttig for nytilflyttere:, til gjenvinningsanlegg, sykehuset, etc. Det bidrar også til nettverksbygging for nye innflytterne.
5. ”Bli i Dalarna” jobber for at studenter i Dalarna skal bli i regionen etter endte studier. Utfordrer studenter til å skrive oppgave om behovet for kompetansearbeidskraft
6. Kobler studenter med næringslivet: skrive eksamensoppgaver, deltidsjobb, sommerjobb, møte med entreprenører, delta på kommunale næringslivsfrokoster
7. Integrering av flyktninger og innvandrere. Egne entreprenørskapskurs for innvandrere: innvandrere lærer og inspirerer hverandre og kobles med virkemiddelapparatet.
8. Ta vare på næringslivet/ bidra til flere arbeidsplasser: Dialog med eksisterende næringsliv.Systematiske besøksrunder for politikere til bedrifter, Næringslivsfrokoster.
9. ”Teknikdalen” et samlingspunkt for høyteknologisk næringsliv (har samarbeid med Kunnskapsparken).
10. ”En dør in”/ ”Foretakslos” – en vert som følger entreprenører i alle møter m offentlig virksomheter + mentor fra arbeidslivet.
11. ”Eldre lærer unge”: Eldre ansatte (+55) i offentlig virksomhet lærer opp arbeidsløs ungdom for å lokke ungsommen til å ta mer utdanning.

Redogörelse:

Under 3 dagar besökte den norska delegationen Dalarna och blev informerade om våra satsningar i Dalarna på först regional nivå för att sedan göra besök hos tre kommuner: Borlänge kommun, Falu kommun och Malung-Sälens kommun.

Frågor som lyftes var hur man får fler att flytta till regionen, där Region Dalarnas varumärkesarbete och Flytta till Dalarna projektet varit viktiga pusselbitar. Andra saker vi informerade den norska gruppen om var hur vi får människor att stanna kvar i Dalarna genom vårt Stanna i Dalarna projekt samt hur vi integrerar nyinflyttare.

På besöken hos de tre kommunerna redogjordes för tex bostäder och översiktsplanering, hur man får ett aktivt näringsliv, hur man marknadsför en plats, hur vi får våra säsongarbetare/gästarbetare att stanna i kommunen och information om Företagslots och evenemangslots samt hur man blir en del av ett integrerat samhälle.

Vi fick även lyssna till och diskutera med två holländska kvinnor som på egen hand rekryterar och söker inflyttare från Utrechtmässan i Holland till att bo i Malung-Sälens kommun.

Efter studieresan har vi fått en rapport från våra norska deltagare, där de särskilt utpekar några områden som de ska se närmre på i Hedmarks Fylke för att försöka nå de resultat de önskar med hjälp av studieresan och kunskapen de hämtat där. Se nedan under "Vidare samarbeten".

Vidare samarbeiden:

Reisefølget foreslår at fylkeskommunen ser nærmere på følgende (urval):

- Hvordan svenskene er grundige i planleggingsarbeidet og er gode på forarbeid. De er tydelige på hvorfor noe skal gjennomføres. Her har vi også noe å lære i forhold til visjonen om å bli 220.00 med tanke på hvorfor og hvem som skal flytte hit og fokusere på hele regionen (fylket), ikke enkelte kommuner. Regionale aktører som bidrar til nettverksbygging mellom kommuner med tema “hvordan øke tilflyttingen”.
- Markedsføre hele regionen på flere språk samt Kan vi finne et samlende symbol? De har Dalahesten.
- Samarbeid universitet – næringsliv – HFK om hvordan få studentene til å bli i fylket.
- Kan vi inkludere alle som står utenfor arbeidslivet i integreringsstrategien vår?
- Samarbeid mellom HFK - Region Dalarna - Ludvika kommun om integreringsarbeid
- Organisering av en mentorordning for å hjelpe kommunene med rekrutteringspolitikk og kompetanseoverføring mellom erfarne tilsatte i kommunene og nytilsatte?
- Egne norsk kurs for arbeidsinnvandrere/folk som har utdanning fra før.
- Koble kommuner i Dalarna med kommuner i Hedmark på konkrete tema for å oppnå erfaringsoverføring, Tema for mentor/ gjensidig utveksling kan være:
 - Arealplanlegging/ stedsutvikling
 - Vertskapsrollen overfor (nye) innbyggere
Herunder bidra til å klargjøre hva som gjør en kommune attraktiv
 - Vertskapsrollen overfor næringsliv
 - Entreprenørskap ”Ideas into business”- er HFK engasjert her?

Figur 30 Rundvandring vid världsarvet Falu Gruva.

Figur 31 Personalen i Borlänge Kommun som avtackas av Kjell Vaagen efter presentationer

Figur 32 Marion Freitag, projektledare Flytta till Dalarna, Region Dalarna.

4.1.3 Tenketank, monitoring og omvärldsanalyser

Syfte:

1. Bidra til innsikt om samfunnsutviklingen i Hedmark og Dalarna med særlig vekt på tiden etter 2000 og fram mot 2025 (overvåkning, handlingsberedskap)
2. Oppsummere de erfaringer som er gjort med Interreg-samarbeidet mellom de to fylkene som en viktig bærebjelke i det pågående samarbeidet og integrasjonsprosessen
3. Skape et forum for debatt og refleksjon om grenseoverskridende utviklingsstrategier – etablere en arena/møteplass for strategisk tenkning
4. Framstå som en tenketank for utklekking og spredning av nye ideer og utvikle nettverk som kan initiere grenseregionale prosjekter.
5. Foreslå hovedsatsingsområder for det grenseregionale samarbeidet mellom Hedmark og Dalarna etter 2011.

Målgrupp: Tjenestemenn og politikere i Hedmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Hedmark, Länsstyrelsen i Dalarna og Region Dalarna samt de grensenære kommunene.

Tid: Det er gjennomført 5 tenketanker med følgende datoer: 13 august 2009, 27 januar 2011, 28 april 2011, 10 juni 2011 og 8 november 2011.

Samarbetspartners: INTERREG 4A-prosjektet GRESS (Hvordan gjøre regionale skilnader til en styrka).

Resultat: Det deltok mellom 15-20 personer på hver av samlingene som ble gjennomført i Älvdalen, Trysil og Sälen. De 5 tenketankene med 5 ulike temaer har bidratt til økt kunnskap om situasjon, prognoser og utviklingsmuligheter i Hedmark og Dalarna og har dannet et godt grunnlag for utforming av strategi og handlingsplan for Grensekomiteen Hedmark-Dalarna 2012-2014. Flere av deltakerne, bl.a. fra kommunene ønsker at prosjektet skal videreføres og Tenketankene vil derfor fortsette som aktivitet i Grensekomiteen.

Redogørelse: Tenketankene hadde et temaprogram for hver av de 5 samlingene. Disse temaene redogøres for i punkterna 4.1.3.1-4.1.3.5.

Figur 33 Deltagere på Tenketank i Sälen 10 juni 2011.

4.1.3.1 Tenketank/Omvärldsanalyser:

Datum: 13 august 2009

Inbjudna personer och projektet genomförde en brainstorming utifrån gränsregionalt perspektiv på samarbete och detta resulterade i nedan punkter och funderingar:

- Inledning – Hur skaffar man sig förspåring med hjälp av trender och omvärldsanalys?
- Trendkartan sensommaren 2009 – vilka är det viktigaste övergripande omvärldssignalerna som påverkar Norge och Sverige i allmänhet och gränsregionen Hedmark/Dalarna i synnerhet?
 - Finans- och jobbkris – en uppdatering
 - Miljö – Har vi råd att ta hänsyn till klimattrenden, eller har vi råd att inte ta hänsyn till klimattrenden?
- Från cirrusmoln till datamoln – den nya teknikens möjligheter och utmaningar
 - Globalisering modell 09 – Nya signaler i USA och Europa
- Omvärldsstrategi för gränsregionen
 - Den klimatsmarta gränsregionen
 - Den ansvarsfulla gränsregionen
 - Gränsregionen i den digitala verkligheten – bits, bloggar och bedömning
 - Gränsregionen och den nya arbetsmarknaden
 - Nya utmaningar och möjligheter för kompetens och kunskap
- Avslutande reflektioner – Gränsregionen Hedmark/Dalarna i den nya verkligheten

4.1.3.2 Grensependling og regionforstørring:

Datum: 27 januar 2011

I foredraget vil Morten Ørbeck presentere de siste tallene for grensependlingen. Videre vil han drøfte retning og utvikling i pendlingen med bakgrunn i nasjonale, makroøkonomiske forhold. Samtidig har det skjedd en regionforstørring i begge land som den økte grensependlingen også kan ses i sammenheng med. Med regionforstørringen menes at akseptabel pendlingsavstand øker slik at det blir færre og større funksjonelle bo- og arbeidsmarkedsregioner. Eksempelvis er antallet Lokale arbeidsmarkeder definert av SCB redusert fra 187 i 1970 til 75 i 2008. Ørbeck vil se nærmere på hvilke muligheter og utfordringer en slik regionforstørring gir, både innenfor og mellom de to land. Avslutningsvis vil det knyttes noen kommentarer til potensialet for pendling og annen form for interaksjon mellom fylkene Hedmark og Dalarna gitt den spredte bosettingen langs grensa og de store avstander mellom befolkningskonsentrasjonene.

Mange av fjell- og skogskommunene i Indre Skandinavia er sterkt preget av at mye av bosettingen er midlertidig, enten på weekend-, ukes- eller sesongbasis eller som et ledd i en livsfase/flyttekarriere. Denne situasjonen er blant annet knyttet til at det i disse regionene er attraktive steder for ferie- og rekreasjonsaktiviteter. Dette gir grunnlag for utvikling av en turistindustri med sterke sesongsvingninger og til at stedene er attraktive for lokalisering av (nye) fritidsboliger med et nytt bruksmønster som har mindre skarpe tidsskille delvis i forhold til hvor man er (=bor) og delvis mellom arbeidstid og fritid. Dette innebærer at disse stedene har mange ”innbyggere” som ikke er bofaste, og de er dermed ikke en del av den befolkningen som bl.a. utgjør grunnlaget for lokale skatteinntekter eller statlige overføringer til kommunene. Mangelen på bofasthet kan også ha betydning for bomiljø og stedenes attraktivitet for andre befolkningsgrupper (både positivt og negativt), og den påvirker hvordan tjenester (offentlige og private) bør og kan finansieres, produseres og distribueres. Det fins lite systematiserte oversikter over graden av midlertidighet og hvor stor gjennomstrømningen faktisk er, men Birgitta Ericsson og Cecilia Möller vil kort redegjøre for hvordan GRESS vil jobbe med disse problemstillingene. I tillegg vil det presenteres resultater fra en spørreundersøkelse som er gjennomført i samarbeid mellom GRESS og TRUST blant sesongarbeidere i Sälen og Branäs i Sverige, og Trysil, Skei og Kvitfjell i Norge. Formålet har her vært å få bedre kjennskap til hva denne gruppen legger vekt på når de velger bosted og hvordan de vurderer de stedene de har hatt sesongarbeid på som faste bosteder.

Figur 34

Innbjudan till Tenketank, se även bilaga 4

4.1.3.3 Demografiska utfordringar og muligheter i Hedmark og Dalarna

Datum: 28 april 2011

Nye befolkningsstall fra årsskiftet 2010/2011 viser at Dalarna nå har en samlet befolkningsmengde på 277.047, en økning på 593 innbyggere eller 0,2% det siste året. Hedmark har 191.622 innbyggere, en økning på 913 innbyggere eller 0,5 prosent det siste året. Innenfor begge fylkene er det store forskjeller i befolkningsutviklingen, med gjennomgående bedre utvikling i byregionene Hamar/Elverum og Falun/Borlänge enn ellers i fylkene. Disse forskjellene i befolkningsutvikling, både det siste året og over lengre tidsrom, vil bli presentert og drøftet i innleggene fra Peter Möller og Morten Ørbeck.

En betydelig utfordring i hoveddelen av Hedmark og Dalarna er at det fødes færre enn det dør og at befolkningen vil gå tildels raskt tilbake uten netto innflytting. Befolkningsprognosene fra SSB og SCB viser også at det blir stadig færre i yrkesaktiv alder relativt til alderspensjonister i befolkningen. Denne eldrebølgen setter for alvor inn de kommende år og stiller nasjoner, regioner og kommuner overfor store utfordringer av finansiell karakter; færre skattebetalere skal finansiere økende pensjonsutbetalinger og i arbeidsmarkedet; færre hender skal stelle stadig flere. Utfordringene i tilknytning til Eldrebølgen forsterker behovet for tillytting. Kunnskap om flyttestrømmene, flytterne og drivkrefter bak flyttingen er derfor viktig for å vurdere, og om mulig påvirke, utviklingen fremover. Dette vil bli drøftet i innleggene til Möller og Ørbeck.

De vil se spesielt på innvandringens økende andel av tilflyttingen i mange kommuner, noe som kan være viktig i forhold til å møte eldrebølgen. Dette forutsetter imidlertid at man evner å integrere innvandrerbefolkningen godt i arbeidsmarkedet og unngår at de havner på feil side av "forsørgerbrøken".

4.1.3.4 Attraktivitet, kreativ klasse og sosial kapital, med ideer fra Richard Florida:

Datum: 10 juni 2011

Richard Florida har haft stort inflytande med sina teorier om den kreativa klassen - både i den akademiska världen och kanske särskilt bland beslutsfattare. Samtidigt som hans popularitet växt, har Florida fått kritik. Ett av de främsta argumenten är att teorin om den kreativa klassen har inriktning mot storstadsområdena, och därför inte kan appliceras direkt på små och medelstora samhällen.

Det har hävdats att hans teorier och empiriska rön favoriserar storstäderna, eftersom det är svårt att analysera mindre städer och landsbygden med samma teorier. Vi har i vår undersökning testat teorin om den kreativa klassen i Sälen, Sverige. Vintern och skidturismen är av största vikt för många av företagen som verkar i Sälen. En av följderna av teorin om den kreativa klassen är att regional utveckling bör flytta fokus från företagsklimatet till att se hur människor uppfattar området. Tanken är att folk flyttar till intressanta platser och att arbetsplatserna följer med dessa människor. Vi har undersökt om detta gäller även för platser med en snävare ekonomi såsom turistorter. En av Floridas huvudargument är att den kreativa ekonomin är byggd på mänskliga resurser, dvs den kreativa klassen. För att attrahera och behålla dessa människor behöver platsen "tre T": Talang (humankapitalet), Tolerans (ett mångsidigt och välkomnande samhälle), och Teknik (en ekonomi med företag med högintensiv kunskapsnivå).

4.1.3.5 Hedmark og Dalarna i globaliseringens tidsalder:

Datum: 8 november 2011

Globalisering har kanskje vært det viktigste begrepet i diskusjoner og forklaringer av samfunnsendringer de siste ti-årene. Enkelt sagt er globalisering grenseoverskridende interaksjon og forflytning mellom mennesker, bedrifter og stater/regioner.

Handel, investeringer, informasjon og mennesker strømmer i stadig økende grad over grenser, og bidrar til å forandre livet til mennesker og bedrifter både økonomisk, politisk og sosialt.

Globalisering kan måles på ulike måter og vi vil med utgangspunkt i KOF institute`s globaliseringsindeks vise i hvor stor grad Norge, Sverige er globalisert i forhold til andre land og regioner.

Med utgangspunkt i forholdene i Indre-Skandinavia, og en undersøkelse om hvordan ”vanlige” mennesker ser på globalisering, vil vi legge opp til en diskusjon om hvilke utfordringer og muligheter som er spesielle for mennesker, bedrifter og politikk i perifere områder.

Internasjonal migrasjon er en av de grenseoverskridende strømmene som utgjør globaliseringen. Det finnes mange ulike preferanser for hvor mennesker ønsker å bo, og en form for migrasjon som er særlig interessant for Indre-Skandinavia i en internasjonal sammenheng er det som i forskningen omtales som ”amenity migration”. Her er migrasjonen styrt av stedskvaliteter, natur, kultur, klima og muligheter for livsutfoldelse. Gjennom statistikk som viser utviklingen i antall europeiske innvandrere i Indre- Skandinavia og ut fra intervjuer med noen ”livsstilsinnvandrere”, vil vi legge opp til en drøfting av muligheter og utfordringer knyttet til denne type internasjonal migrasjon.

4.1.4 Nätverk och kluster

4.1.4.1 Export och import för små företagare inom konsthantverk och design

Syfte: Att ta reda på vilka hinder små företagare opplever i samband med export och import av varor och tjenester mellan Sverige och Norge og samtidigt ge dem kunnskap om tull, momsregler m.m. Projektet syftar också till att skapa ett nätverk mellom små företagare där de kan ta hjelp av varandras kunnskaper.

Målgrupp: mindre företag inom främst konsthantverk, mat och design i Hedmark och Dalarna.

Tid: Projektet startade 2010 och avslutades 2011.

Samarbetspartners: Matråd Dalarna, Heimer & Company, W7 Dalarna, Hamarregionen utveckling, Odal næringsshage, Företagarna i Dalarna, Fylkesmannen i Hedmark, Kulturarena Hamar, Länsstyrelsen Dalarna

Figur 35 Inbjudan till seminariet.

Resultat: Trust Hedmark-Dalarna har varit i kontakt med Grense tjansten och med Gränskommittén Östfold/Bohuslän-Dalsland och belyst detta gränshinder. Problemet med deponering av moms är en utmaning för många företag som vill driva handel mellan Sverige/Norge framförallt för mindre företag. Detta problem är registrerat hos Nordiska Ministerrådets gränshinderdatabas.

Redogörelse för projektet: Trust Hedmark-Dalarna genomförde den 17-18 mars 2011 ett seminarium riktat till företag inom konsthantverk och design i Hedmark och Dalarna. Seminariet var en del av projektet ”Nätverk och kluster”. Syftet var att informera om hur det praktiskt fungerar med frakt, tull, moms m.m. när man som företag vill sälja varor på andra sidan gränsen, lyfta frågor kring gränshinder och stärka kompetensen om försäljning för mindre företag.

Svenska Exportrådet och norska tullväsendet deltog bl.a. och informerade om regler, riktlinjer, vilka handlingar som gäller, var man hittar information på nätet m.m.

Som mindre företagare med kanske 1-2 anställda, med en inte alltför stor omsättning, upplevs mycket kring tullhantering, ifyllande av diverse olika handlingar som både tidskrävande och svårt. Detta kan de dock få stöd med genom Exportrådet och tullväsendet och utarbeta rutiner kring.

4.1.4.2 Inn på TUNET: Studietur til Akershus og Oslo

Syfte: Å vise hvilke gårdbrukere og offentlig ansatte muligheter Inn på turet www.innpaaturnet.no gir i flere sammenhenger:

- 1: Både for gårdbrukere som ønsker å få flere ben og stå på i form av nye næringer på gården
- 2: for at det skal etableres et supplement for det offentlig tjenste tilbudet innen helse-, sosial-, oppvekst og utdanningssektoren.
- 3: Ønske er også å kunne tilby et variert tjenestetilbud til flere brukeregrupper innen helse-omsorg, oppvekst og utdanning.

Målgrupp: gårdbrukere og ansatte fra offentlig forvaltning

Tid: 9.-11. november 2010

Figur 36 Inbjudan.

Samarbetspartners:

Fylkesmannen i Hedmark, Hedmark Fylkeskommune, Länsstyrelsen Dalarna, Region Dalarna, W7. Skogsstyrelsen i Dalarna og LRF.

Resultat:

Deltakerne var godt fornøyd med studieturen. De mente det ga inspirasjon i forhold til dere arbeidssituasjon hjemme. Noen var i utviklingsfasen for å starte opp eget prosjekt på gården, andre var med på turen for å få inspirasjon.

Redogørelse for projektet: 40 gårdbrukere og offentlig ansatte fra Dalarna og Hedmark besøkte flere gårder i Akershus. Hvam videregående skole var også et mål for studiereisen.

Glitre gård i Nittedal kommune : Alternativ skoledag i samarbeid med ungdomsskolen. Grønt Arbeid i samarbeid med NAV (norska motsvarigheten till arbeidsförmedlingen, socialtjänsten och försäkringskassan). www.glitre.no

Aastad gård, Rødstuen på Billingsstad i Asker kommune:

Dagsenter for yngre mennesker som er rammet av demens www.aastadgard.no

Hægli gård i Nannestad kommune:

Sidse Sandberg holdt foredrag om sin gård og virksomheten der. Hun er ansatt som lærer ved Nannestad ungdomsskole og har drevet med Inn på tunet tilbud i en årrekke. Gården drives økologisk og med melkeproduksjon. Hun har allmennpedagogisk og spesialpedagogisk tilbud på sin gård. Alle elever ved Nannestad ungdomsskole tilbringer til sammen fire uker på hennes gård i løpet av de tre årene de går på ungdomsskolen. Hun har også spesial pedagogisk tilbud til de som har spesielle behov for praktisk tilnærming til teorien.

Figur 37

Foto: Lollo Bertilsson

Foredrag: Jorunn Larsson og Signe Dahl Christensen jobber for å utvikle Inn på tunet tilbud i Nittedal kommune i Akershus.

Information: De jobber for å utvikle Inn på tunet tilbud med tilknytning til helse- og sosialsektoren i Nittedal kommune i Akershus. De er begge ansatt i helsesektoren og samarbeider med NAV.

Foredrag: Liv Marit Strupstad orienterte om Agro Utvikling.

Jobber med bl. a. Inn på tunet i Akershus. Agro Utvikling jobber prosjektrelatert for å styrke landbruket i Akershus, blant annet gjennom kursing om muligheter i tilleggsnæringer nært knyttet opp mot landbruket.

Besøk på Flatner gård i Gjerdrum kommune.

Webbaress: www.stallflatner.no

Information: De jobber med barnevern.

Figur 38: Deltagarna

4.1.5 Studieresor

Under projektets gång har vi haft tre studieresor, dessa beskrivs nedan.

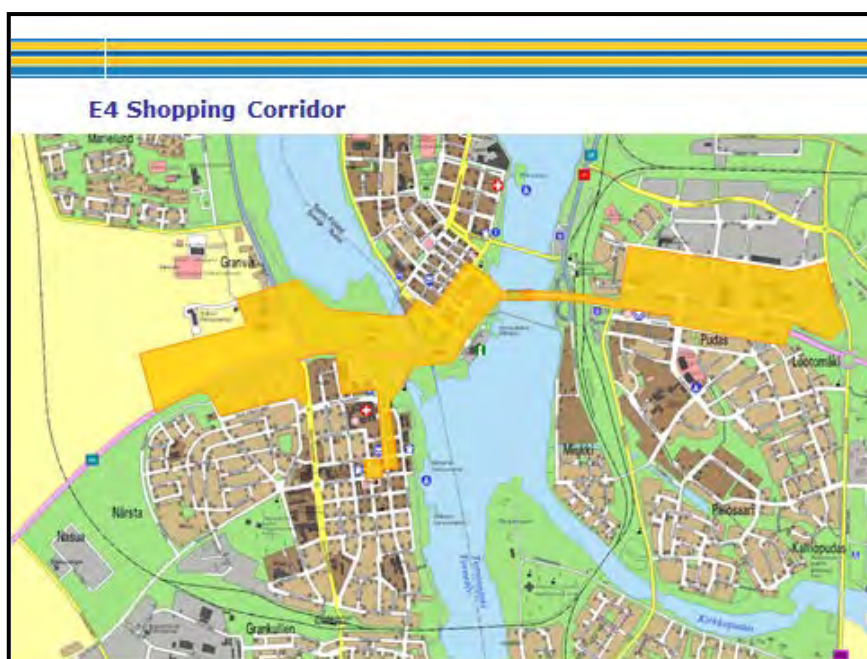
4.1.5.1 Studieresa Haparanda-Torneå

Syfte: Studieresan till Haparanda-Torneå gjordes i syfte för att se hur de två städerna hanterat gränsproblematiken och vilka utmaningar, problem och fördelar de hittat med att arbeta samman som en enda region trots att det är två län och två länder med olika lagstiftningar som samarbetar.

Målgrupp: Trustprojektets fyra organisationer med deltagare från styrgruppen, projektledningsgruppen och projektgruppen samt övriga inviterade.

Tid: 1-3 oktober 2009

Samarbetspartners: Haparanda Kommun

Figur 86 Gulmarkerat område som bebyggdes med IKEA och shoppingcentrum över gränsen.

Resultat:

Ett 20-tal projektmedlemmar från våra samarbetsorganisationer deltog på studieresan till Haparanda-Torneå, från styrgrupp och lednings- och projektgrupp.

Vi lärde oss hur svårt och komplext i teorin det kan vara att sammanfoga två länders lagar och regler, men hur enkelt det är att samarbeta gränslöst bara det finns vilja! Med ett kommunalråd med medarbetare som i alla beslut tänker att regionen Haparanda-Torneå är en region och inte två städer gjorde det möjligt att få ett väl fungerande samarbete till stånd.

Räddningstjänsten med sina två olika varningssystem och olika maskinpark och bemanning har också på ett utmärkt sätt samarbetat och på så sätt gjort två räddningsområden till en genom att tänja lite på komplexa regler och praxis. I Haparanda-Torneå delar de inte samma världsbild som de flesta av oss andra, då vi ser Norrland som långt bort ifrån oss och övriga Europa som nära grannar. De hade helt enkelt gjort så att de vänt på kartbilden, se figur 87 nedan, och sett möjligheten från deras synvinkel och därigenom arbetat bort de mentala spärrar som hindrar samarbete över gränserna.

De har genom sitt samarbete visat att inga svårigheter är för stora för att överbryggas, något som vi tog med oss hem när vi fortsatte arbetet med de gränsöverskridande aktiviteterna i vårt gemensamma samarbetsprojekt.

Figur 87: Ny världsbild!

Redogörelse för resan:

Vi startade föreläsningarna och besöken i Haparanda-Torneå med att bli välkomnade av kommunalrådet i Haparanda, Sven-Erik Bucht, som berättade om arbetet som pågått sedan 2001 för att få en gemensam handelsplats i mitten av det område som förenar Sverige och Finland, Haparanda stad och Torneå stad. Vi fortsatt med att presentera oss och TRUST- projektet och hur vi tänkt samarbeta för att föra våra regioner Hedmark och Dalarna närmare varann. Under resans gång fick vi höra hur Haparanda-Torneå jobbar med det gränsöverskridande samarbetet och vilka hinder de möter med den svenska kommunallagen.

Vi gjorde företagsbesök på shoppingcentret Rajalla-På gränsen, besökte Torneås Brandstation där vi mötte de två cheferna som samarbetade med räddningstjänsten i regionen trots att lagarna skiljer sig markant åt och besökte vackra Kukkalaforseen där personer berättade historier från förr och hur samarbetet varit enklare mellan människorna i regionen när man inte var så regelstyrd.

4.1.5.2 Studiereise til Alpernhein-Bodensee-Hochrhein, grenseområde mellom Østerrike, Sveits og Tyskland

Syfte: Innem rammen for TRUST Hedmark-Dalarna prosjektet inngår 3 studieturer og reisen Alpernhein-Bodensee- Hochrhein, grenseområde mellom Østerrike, Sveits og Tyskland –. Besøksmål var relevante organisasjoner og institusjoner/bedrifter i området. Fokusområdet var grenseregionalt samarbeid og vi fikk en omfattende orientering om Interreg ABH-programmet Alpernhein,- Bodensee- Hochrhein (ABH) Med bistand fra Tore Nilsen i Hamar kommune og Carina Schultze fra Schwedenkontoret i Greifswald, Tyskland, ble studieturen gjennomført i perioden 27-30 oktober med 15 deltakere, se bilaga 12 for deltagare och bilaga 13 for Program.

Målgruppe: Trustprosjektets fyra organisationer.

Tid: 27.-30 oktober 2010

Samarbetspartners: Susanne Jäggi hadde lagt opp turen på oppdrag fra i samarbeid med Interreg program ADH

Resultat: Det deltok i alt 14 deltakere fra våre fire organisasjoner. Studieturen må betraktes som meget vellykket og i tillegg til økt kompetanse om hvordan man arbeider grenseoverskridende i denne regionen fikk man også etablert gode relasjoner til representanter for de organisasjonene vi besøkte. Vi har en del av de samme utfordringene med bl.a. helsesamarbeid og arbeidspendling mellom Norge og Sverige.

Redogørelse for studiebesøket: Vi fikk orientering om offentlig transport for grensehandel og transport av arbeidskraft mellom Østerrike og Sveits. I forkant ble det redegjort for arbeidspendling fra Østerrike til Sveits samt en del grensehandel motsatt vei. Bussene gikk fra Sveits til Østerrike og omvent og hvordan de løste det med totalt forskjellig prisnivå samt ulike valuta.

Videre fikk vi foredrag om turistsatsing rundt Bodensee /Lake of Constance. Vi fikk også en orientering om deres svært så interessante prosjekt e-health. Fokuset var at helseomkostningene er raskt stigende og et større fokus på bedring av folkehelsen og samarbeid mellom sykehusene.

Program, presentasjonene og referat fra de ulike programposter kan leses på nettsiden til prosjektet. <http://trusthedmark-dalarna.com/page/429/studietur.htm>

4.1.5.3 Studieresa till Mecklenburg-Vorpommern, Tyskland

Syfte: Inom ramen för Trust Hedmark-Dalarna projektet ingår 3 studieturer och resan till Mecklenburg-Vorpommern, Tyskland var den sista. Besøksmål var relevante organisasjoner og institusjoner/bedrifter i Greifswald, Löcknitz og Eberswalde. Fokusområdet var grenseregionalt samarbeid og vi fikk en omfattende orientering om Interreg 4A-programmet Pomerania mellom Pommern i Polen og Mecklenbug-Vorpommern og Delvis Brandenburg i Tyskland. Med bistand fra Tore Nilsen i Hamar kommune og Carina Schultze fra Schwedenkontoret i Greifswald, Tyskland, ble studieturen gjennomført i perioden 12-15 oktober med 11 deltakere, se bilaga 12 for deltagere og bilaga 13 for Program.

Målgruppe: Trustprosjektets fyra organisationer.

Tid: 12-14 oktober 2011

Samarbetspartners: Hamar kommune och Schwedenkontoret i Greifswald, Tyskland

Resultat: Studieturen må betraktes som meget vellykket og i tillegg til økt kompetanse om hvordan man arbeider grenseoverskridende i denne regionen fikk man også etablert gode relasjoner til representanter for de tyske organisasjonene vi besøkte. Det var også et ønske om gjenbesøk fra Interreg 4A-programmet Pomerania.

Redogørelse for studiebesøket: Vi besøkte bl.a. det Tysk-polske gymnaset i Löcknitz og hospitalet i Eberswalde. Videre fikk vi flere foredrag om det omfattende Østersjøsam arbeidet som Mecklenburg-Vorpommern deltar i og som er et viktig arbeidsområde for flere organisasjoner i Greifswald. Teknologisentrum Vorpommern og Biotechnicum er eksempler på organisasjoner som har et omfattende samarbeid med andre Østersjøorganisasjoner i Interreg 4B-programmet.

Figur 39

Figur 40

4.1.6 Temaseminarier

Syfte: Spredning av informasjon fra samarbeidsprosjektet og/eller fra andre viktige temaområder er viktig for å skape felles drakraft og entusiasme rundt det institusjonelle samarbeidet mellom Hedmark og Dalarna. Temaseminarene vil også være viktige elementer i det kontaktskapende arbeidet i arbeidet med å etablere nettverk og møteplasser. Deltakelse på messer, events m.m. for å formidle budskapet er også en del av målsettingen.

Målgrupp: Regionale myndigheter, kommunene, næringsliv og organisasjoner i Hedmark og Dalarna.

Tid: Temaseminarene ble gjennomført på følgende datoer:

- Temaseminar 1: 10-11 november 2009 – Hur ska Hedmark og Dalarna klara kompetensforsörjningen i framtiden? Plats: Sälen
- Temaseminar 2: 6-7 september 2010 – E16 Bergen-Gardermoen/Oslo-Gävle. Plats: Sälen
- Temaseminar 3: 7-8 september 2011 – Alkohol- og narkotikautmaningar. Plats: Trysil

Figur 41 Inbjudan.

Samarbetspartners: Regionale myndigheter, kommunene, næringslivet, NHO, Østlandsforskning, Högskolan i Dalarna, Nordisk Ministerråd, Helsedirektoratet, Polismyndigheten i Dalarna, Sykehuset Innlandet, Partnerskap E16 Gävle-Oslo, Glämdal Regionråd, Vegforum Innlandet med flere.

Resultat: Temaseminarene samlet tilsammen nærmere 200 deltakere fra Hedmark og Dalarna samt fra Värmland og flere norske fylker. Seminarene bidro til økt kunnskap om ulike temaer, nettverk mellom deltakerne og ga grunnlag for utvikling av flere nye ideer og samarbeidskonsetallasjoner. Seminarene bidro også til økt innsikt i hvilke utfordringer Hedmark og Dalarna står overfor og hvor nødvendig det er at de to fylkene står sammen om å løse viktige utfordringer. På temaseminalet om E 16 deltok også Infrastrukturminister Åsa Thorstensson fra Sverige og Samferdselsminister Magnhild Meltveit Kleppa fra Norge der de bl.a. underskrev Taxiavtalen mellom Norge og Sverige. Dette gjør at taxibilder nå lovlig kan kjøre passasjerer til nabolandet.

Redogörelse för projektet: Temaseminar 1 omhandlet kompetansforsyning, demografi og økonomisk tilvekst. Den demografiske utviklingen er stadig et aktuelt tema som diskuteres i såvel internasjonale som nasjonale fora og er en av framtidens største utfordringer. Temaseminar 2 belyste hvilke konsekvenser den demografiske utviklingen får for vår region? Hvilke forandringer kan vi forutse på arbeidsmarkedet og i næringslivet? 40 deltakere.

Temaseminar 2 om E16 omhandlet hvilke muligheter og utfordringer man står overfor når det gjelder transport og tilgjengelighet mellom Hedmark og Dalarna med vekt på vei, men også digital kommunikasjon (ITS). Bakgrunnen for seminaret var bl.a. at FN skulle fatte vedtak om økt status for veien som da skal bli en Europavei som vil gå fra Bergen til Gävle. Begge infrastrukturministrene deltok under seminaret. Det deltok 80 personer.

Temaseminar 3 omhandlet alkohol- og narkotikautfordringer. Dette temaseminar 3 er også omtalt i ANDT-seminaret. Konferansen med temaet ”Alkohol- og narkotikautmaningar – hur arbetar vi med detta i Hedmark och Dalarna – vad kan vi lära av varandra?” samlet mellom 70 og 80 personer.

Foto: LarsIngvar Eriksson

Figur 42: Infrastrukturministrarna Åsa Torstensson och Magnhild Meltveit Kleppa deltog vid E16-temaseminar 2 i Sälen 2010, där de också skrev under ett taxiavtal som gör det lagligt att köra taxi över nationsgränsen Sverige-Norge.

Figur 43 Foto: LarsIngvar Eriksson

4.1.7 Kontaktmässor

Figur 44:

Ungdomarna som deltog i Swedish Wood Expo 2011

Syfte: Styrke innovasjonskraften i næringslivet ved å etablere møteplasser for matchmaking av bedrifter i regionen slik at det utløses grenseoverskridende samarbeider og nettverk som knytter store og små aktører sammen i et forpliktende samarbeid for økt verdiskaping og tilvekst.

Målgruppe: Små og mellomstore bedrifter i Hedmark og Dalarna.

Tid: Kontaktmessen(e) ble gjennomført på følgende datoer:

- Kontaktmesse 1: Trysil 27-28 april 2010
- Kontaktmesse 2: Swedish Wood Expo, Rättvik, 9-11 september 2011
- Kontaktmesse 3: Bygg Reis Deg, Lillestrøm, 19-20 oktober 2011

Samarbetspartners: Næringslivet og kommunene i Hedmark og Dalarna, Høgskolan Dalarna, Hedmark Consulting AS, Vingelen Utvikling.

Resultat: Kontaktmessen i Trysil samlet nærmere 50 bedrifter fra Hedmark og Dalarna og ble gjennomført som planlagt. Det var forholdsvis krevende å rekruttere bedrifter til arrangementet, men de bedriftene som deltok var godt fornøyd med kontakter og ulike former for forretningsmessig samarbeid etter kontaktmessen. Några storordrar blev resultatet av Kontaktmässan och flera företag som handlade över gränsen med nya samarbetspartners.

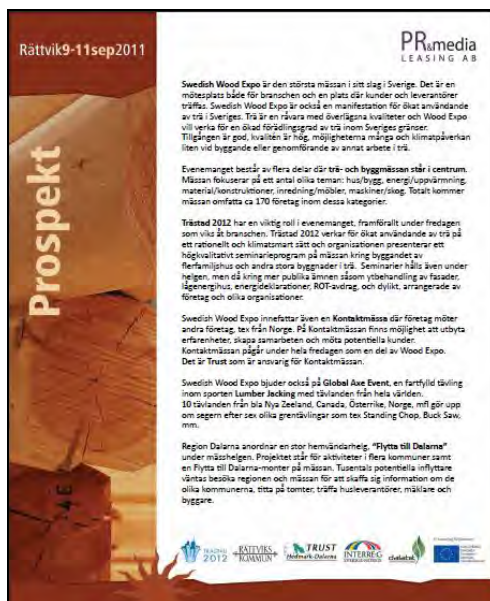
Figur 45 Företagare under matchmaking-eventet Kontaktmässa 2010.

Kontaktmessen i Rättvik var koplet opp mot den store messen Swedish Wood Expo, men kun et fåtall bedrifter var interessert i å delta. Trust Hedmark-Dalarna hadde likevel en monter for proflering av Hedmark-Dalarna og fikk formildet informasjon til interesserte om prosjektet.

Gjennom kontakter på SWE ble det også undersøkt om det kunne være interesse for å delta på Bygg Reis Deg på Lillestrøm i oktober 2011. 30 bedriftsledere og studenter fra Dalarnan reiste til messen og hadde et bra utbytte av dette besøket.

Kontaktmessekonseptet er svært interessant, men krevende konsept som møteplass for bedrifter. Trysilmesse var meget vellykket og inspirerte til fortsatt satsing på konseptet. Det ble også gjort forsøk på en kontaktmesse for inkubatorbedrifter (unge bedriftsledere) i Hedmark og Dalarna, men responsen var liten. Etter SWE i Rättvik ble det besluttet å avslutte delprosjektet.

Redogørelse for projektet: Kontaktmessen i Trysil var godt organisert og lagt opp både med inspirasjonsforedrag (bl.a. Erik Thorstvedt) og kulturelle bidrag. Det viktigste var møtene mellom bedriftene og utstillingene som ga grunnlag for gode kontakter.

Figur 46

Kontaktmessen i Rättvik var lagt opp etter samme mall med forventninger til merverdi da det var knyttet opp til en stor messe der det allerede deltok over 150 bedrifter, hovedsakelig fra Dalarna. Litt overraskende var det ikke noen interesse for kontaktmessen under dette arrangementet.

Figur 47

Bygg Reis Deg er Norges største byggmesse, og under SWE ble det foretatt en foreløpig kontakt med en rekke deltakende bedrifter for å høre om de kunne tenke seg å være med på en studiereise til Lillestrøm. Det var forholdsvis stor interesse for dette og nærmere 30 personer deltok fra Dalarna på messen som besøkere. Även inför mässan 2012 har det funnits ett intresse från de svenska företagen att delta på Bygg Reis Deg och några kommer att ställa ut det egna företaget i egen monter under mässan.

Figur 48

4.2 Målområde 2. Profilerer och förstärker regionens starka sidor.

Målområde två; "Profilerer och förstärker regionens starka sidor", har haft fokus på synliggöring och profilering av TRUST-projektets alla delprojekt i regionen Hedmark-Dalarna.

Synliggöringens fyra komponenter; Synliggöring 1 och 2, Kommunikationsplattform och Mediekontakt, har riktats mot projektets målgrupper som utgjorts av beslutsfattare på olika nivåer, organisationer, TRUSTs egna samarbetsorganisationer, nätverken samt företagen i länen, men också mot media och lokalbefolkning.

Det övergripande målet för kommunikationen är att bygga upp och skapa en starkare gemensam identitet och en enhetlig och stark profil i regionen. Kommunikationen har varit både mot projektets externa målgrupper och intern inom våra samarbetsorganisationer och inom projektledningen och projektstrukturen.

Kommunikationen har grundat sig på verksamheten som bedrivits i TRUST för att stärka och bibehålla de positiva relationer som finns inom regionen och i och mellan de två länen, för att bidra till att öka attraktionen och konkurrenskraften. Ekonomisk tillväxt har varit ett av de överordnade målet och en drivande kraft har varit de goda relationerna och de gemensamma fördelar som regionen har av att samarbeta.

Figur 49: TRUSTs Hospiteringsprojekt i Nordiska Ministerrådets broschyr "11 Projects that have changed their region", dvs de 11 bästa samarbetsprojekten i Norden. Hösten 2011.

4.2.1 Delprojekt målområde 2

4.2.1.1 Synliggöring 1

Syfte: Syftet med Synliggöringen och marknadsföringen av projektet är att ge information och redovisa vad som sker och skett i TRUST samt att locka målgrupperna att delta på de evenemang som projektet arrangerat.

Målgrupp: TRUST-projektets fyra samarbetsorganisationer, media, organisationer, nätverk, företagare, dvs projektets utpekade målgrupper samt allmänheten.

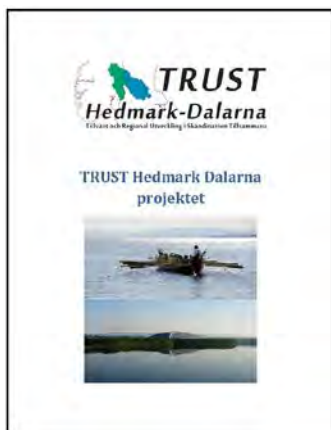
Tid: november 2008- april 2012

Samarbetspartners: alla de fyra samarbetsorganisationerna och TRUST's kommunikationsgrupp bestående av kommunikatörer från alla fyra organisationerna.

Resultat: Logotyp, en roll-up, flera uppdaterade versioner av TRUST's egen informationsbroschyr på både svenska och engelska, en tryckt "Gränslöst"-broschyr, olika omnämmanden i Verksamhetsberättelser för de fyra samarbetsorganisationerna under åren 2008-2012, information om Hospiteringsprojektet i Nordiska ministerrådets broschyr om de 11 bästa samarbetsprojekten i Norden, visitkort, klistermärken, uppdaterade powerpointpresentationer, tidningsartiklar på både svensk- och norsk sida i flertalet tidningar/aviser, eget brevpapper, logotyp, Corporate Identity, bildbank, konferensmappar, inbjudan till pressträff, videoinspelning mm.

Redogörelse för delprojektet:

Delprojektet Synliggöring 1 avser allt det arbete projektet gjort med att informera om TRUST på traditionellt sätt, dvs genom korrespondens (brevpapper), visitkort, roll-up, powerpointpresentationer, annonsering i media mm. När olika delprojekt haft evenemang där pressen och TV inviterats har pressmeddelanden gått ut till berörda parter, se exempel i bilaga 5 och 6. TRUST har även deltagit på mässor, såsom tex Interregforum i Stockholm 2011 där projektmedlemmar berättat om projektet samt delat ut information. Nedan följer en rad marknadsförings och synliggöringsaktiviteter och ställen projektet syns på genom åren 2008-2012.

Figur 50: Informationsbroschyr om TRUST-projektet som uppdaterats kontinuerligt. Den finns även på engelska.

➤ Powerpointpresentationer

Inför varje unik presentation har det skapats en speciellt utformad power-point som passar syftet och målgruppen projektet kommunicerat med. Åtskilliga presentationer har skapats under projektperioden, såsom till tex: Miljötinget i Ludvika, till presentationen i Schweiz under studieturen, till Inn på TUNET- studieresan och till projekt- och styrgruppsmötena.

➤ Informationsbroschyr

Informationsbroschyren om TRUST-projektet har uppdaterats kontinuerligt med färsk fakta ända sedan projektet startade med aktiviteter. Den beskriver kort vad projektet har för vision, målgrupper, delprojekt och aktiviteter som arrangerats. Broschyren finns även på engelska, se figur 50.

➤ Mässor och montrar

Projektet har deltagit på en del mässor med monterplatser, där intresserade också kunnat hämta informationsmaterial om TRUST. Mässor som projektet deltagit på är bla på Interregmässan i Stockholm 2011, på Bygg-Reisdeg-mässan 2011, på Swedish Wood Expo i Rättvik 2011 mm.

Figur 51.

Deltagande med monter på Interregforum 9-10 februari 2011 i Stockholm.

➤ Tryckta broschyrer

I projektets egen "Gränslöst"-broschyr som beskriver de pågående samarbetsprojekten över gränsen har sammanställts projekt under 2010 som arbetar över läns- och landsgränserna, främst Dalarna-Hedmark, se figur 52.

➤ TV-inslag

Under projektåren har projektet haft några TV-inslag som följd av de pressmeddelanden och inbjudningar till pressen som skapats. Ett uppmärksammat inslag var under Samhandlingsseminariet i Trysil 2010, ett annat var om polisarbete i Sälen-Trysilfjällen som projektet arbetat med under Lära Tillsammans-delprojektet. Läs mer under 4.1.1.4.

Figur 52: Projektets egen "Gränslöst"-broschyr

som beskriver de pågående samarbetsprojekten över gränsen, främst Dalarna-Hedmark, under 2010.

➤ Annonser

Inför några av evenemangen har projektet producerat annonser som införts i tidningarna. Dessa har bla skapats inför Kontaktmässan 2010 (figur 72) och Det dukade bordet (figur 55).

➤ Inbjudningar

Projektet har skapat åtskilliga inbjudningar till olika evenemang. Se tex Inbjudan Destinationsutveckling: Vatten-och Avloppsfrågor i gränskommunerna (figur 76), Tenketanksinbjudan (en ny inför varje tema), se exempel i Bilaga 4 och Inbjudan till Kontaktmässa (figur 58)mm.

➤ Prospekt inför Sveriges största trämässa

TRUST har tillsammans med några andra projekt och företag varit delaktig till att arrangera Sveriges största trämässa "Swedish Wood Expo" i Rättvik 2011.

Figur 53

➤ Roll-up

I början av projektet skapades en Roll-up som visats upp på alla mässor, styrgruppsmöten och andra samlingar projektet presenterat sig för. Den beskriver kort fattat vad TRUST är och står för samt målområdena. Rollup:en syns bla. i figur 51 på Interregmässan 2011.

Figur 54

Information om TRUST från Hedmarks Fylkeskommune, hösten 2011, i skriften "Internasjonalt samarbeid i Hedmark: Vekst og utvikling, baerekraft og global solidaritet".

➤ Visitkort

När projektmedlemmarna arbetat utåt mot målgrupperna har visitkortet varit välkomna. De visar vilken titel och delprojekt medlemmen arbetar med samt hemorganisationens telefonnummer och adress.

Figur 55: Annonser i

Annonsbladet Dalarna hösten 2010.

➤ Konferensmappar

Inför Kontaktmässan 2010 togs det fram konferensmappar som använts flitigt. Dessa har använts tex. inför seminarier och styrgruppsmöten bla.

➤ Klistermärke

Projektet har tagit fram ett klistermärke med TRUST-logotypen på samt EU och Interreg. Denna har bla klistrats på Konferensmappar och på datorn, samt på dörren till arbetsrummen.

Figur 56

TRUST i Interregbroschyren "Godt grannar-Godt naboskap" utkommen våren 2012.

➤ **Samarbetsorganisationernas egna producerade informationer**

Under projektets gång har TRUST uppmärksammats i hemorganisationernas broschyrer. Detta ses till exempel i Verksamhetsberättelserna för Region Dalarna under projektåren 2009-2012 (figur 57) och i Hedmark Fylkeskommunes Internationella broschyr, se figur 54.

➤ **Andras broschyrer och trycksaker**

Projektet har synliggjorts i diverse trycksaker under åren, bla Nordiska Ministerrådets broschyr "11 Projects that have changed their region", publikationen Fastighet och Bostadsrätt 2011 (i om Swedish wood expo) samt Interregbroschyren "Godt grannar-Godt naboskap" utkommen våren 2012.

➤ **Videoinspelning**

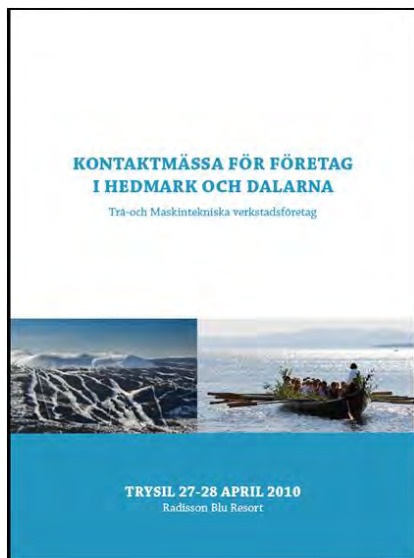
Under Styrgruppsmötet i Høsbjør i mars 2012 lät TRUST ett produktionsbolag filma de fyra ledarna för projektets samarbetsorganisationer samt andra som arbetar med gränsöverskridande frågor. Frågorna som ställdes till dem var varför det var viktigt att samarbeta över gränsen, vilka vinster man kan göra av att arbeta gränsregionalt, vilka de största fördelarna med TRUST-projektet har varit samt några ord om vikten av fortsatt samarbete. Videon ska visas för beslutsfattare i länen och som YouTube-klipp på internet, samt som dokumentation om TRUST.

Figur 57. Information om TRUST i Verksamhetsberättelse 2011, Region Dalarna.

➤ Övrig spridning av information om TRUST, EU och Interreg

Projektet har även spridit information om TRUST, EU och Interregs delaktighet genom att synliggöra information på datorväskan och genom namnskyltar vid evenemang samt på kontorsdörrarna till projektmedlemmar.

Figur 58: Inbjudan till Kontaktmässa 2010.

4.2.1.2 Synliggöring 2 (webb)

Syfte: Delprojektet Synliggöring 2 avser allt det arbete projektet gjort med att informera om TRUST på webbplatsen www.trusthedmark-dalarna.com samt på de fyra samarbetsorganisationernas webbplatser och på Facebook. Webbadresserna till de fyra samarbetsorganisationerna är:

- www.regiondalarna.se
- www.hedmark.org
- www.lansstyrelsen.se/dalarna
- www.fylkesmannen.no/hoved.aspx?m=5392

TRUST har även haft två Facebook-sidor kopplat till projektet, en sluten arbetsgrupp och en officiell marknadsföringskanal för projektets aktiviteter. Den officiella Facebook-sidan har adressen:

- www.facebook.com/TRUST

Målgrupp: TRUST-projektets fyra samarbetsorganisationer, media, organisationer, nätverk, företagare, dvs projektets utpekade målgrupper samt allmänheten.

Tid: april 2009- april 2012

Samarbetspartners: alla de fyra samarbetsorganisationerna och TRUSTs kommunikationsgrupp.

Resultat: En väl fungerande TRUST-hemsida som samlat alla delprojekten, dess aktiviteter och deras inbjudningar. En uppdaterad Facebooksida som är välbesökt där projektets evenemang har offentliggjorts och lockat till deltagande i TRUSTs aktiviteter. Både hemsidan och de två Facebooksidorna har varit en god källa till dokumentation under åren. Dessutom har projektet kompletterat med artiklar och reportage offentliggjorda och synliggjorda på de fyra hemorganisationernas webbplatser. Ofta har det sedan länkats från dessa till den officiella Facebook-sidan.

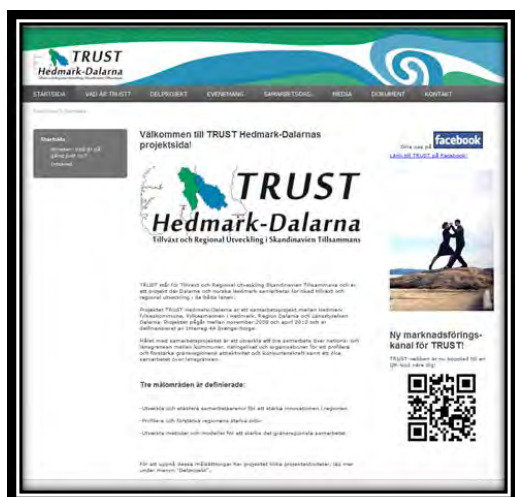
Redogörelse för delprojektet:

Projektet har satsat mycket tid att få en enda samlingsplats på www.trusthedmark-dalarna.com som är en naturlig samlingsplats för de som undrar vad som pågår inom projektet och vilka planerade aktiviteter projektet haft, vilka evenemang som skapats och vad som hänt allmänt inom TRUST, samt information om Eu och Interregs roll mm mm.

Webbplatsen har fyllts på kontinuerligt. TRUSTs alla delprojekt har redovisat de aktiviteter de haft och det har annonserats om framtida evenemang och inbjudningar.

Projektet har även varit med och utformat och skapat marknadsföring till webbplatsen www.swedishwoodexpo.se inför Sveriges största trämässa i Rättvik 2011.

Olika webbrelaterade aktiviteter och kanaler för synliggöring:

Figur 59: Delar av webbplatsen [www.trusthedmark-](http://www.trusthedmark-dalarna.com)

dalarna.com

➤ Egen webbplats

Till projektets hjälp och som marknadsförings- och informationskanal har använts en gemensam webbplats kopplat till projektet, www.trusthedmark-dalarna.com. Här har informerats om alla delprojekt, presentationer, artiklar och sammandrag av träffar och diskussioner som har varit av allmänt intresse samt som arkiv för projektet. Webbplatsen har också setts som en gemensam marknadsföringsplattform/kanal. Föredrag har lagts ut från evenemang och bilder likaså.

➤ Blogg

Inför och under Hospiterings-delprojektet (se mer under 4.1.2.1 och Figur 25) har deltagarna skrivit blogg och dagsboksinslag om sina upplevelser. Läs mer på bloggen www.trusthospitering.blogspot.se/

Figur 60

➤ Facebook

Projektet har använt sig av två facebooksidor, en officiell och en stängd arbetsgrupp. Adressen till den officiella sidan är www.facebook.com/TRUST

Med satsningen har projektet nått länets politiker och andra ”följare” inom näringslivet och organisationer med aktuell information. Genom att punktmärka och skicka och interagera med riktade meddelanden till tex. Region Dalarnas alla projekt, Falun-Borlänge Regionen, Teknikdalen och Högskolan Dalarnas alla följare så har TRUST nått ut med mer information på ett effektivt sätt. Projektet har även använt en sluten Facebook-grupp för att kommunicera i arbetsgruppen kring evenemanget ”Export-Importseminariet” i Malung (Det dukade bordet), läs mer på 4.1.4.1.

➤ **Webbsida hos hemorganisationerna**

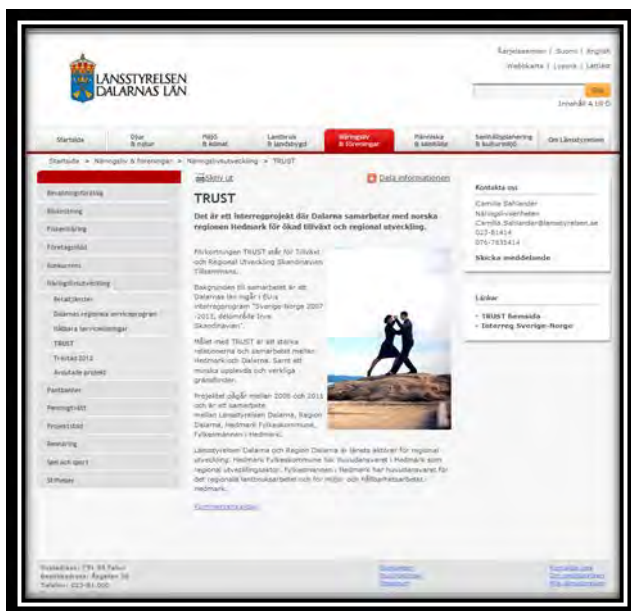
Alla de fyra samarbetsorganisationerna har egna webbplatser där projektet haft projektinformation. Figur 61 är Region Dalarnas projektsida som kan återfinnas på sidan: www.regiondalarna.se/Verksamhet/Vara-projekt/TRUST/.

Länsstyrelsen har också haft en projektsida om TRUST på webbplatsen (se figur 62): www.lansstyrelsen.se/DALARNA/SV/NARINGSLIV-OCH-FORENINGAR/NARINGSLIVSUTVECKLING/Pages/trust.aspx

Figur 61 Region Dalarnas

information om TRUST www.regiondalarna.se/Verksamhet/Vara-projekt/TRUST/

Figur 62 Länsstyrelsens information på

webben om TRUST. www.lansstyrelsen.se/DALARNA/SV/NARINGSLIV-OCH-FORENINGAR/NARINGSLIVSUTVECKLING/Pages/trust.aspx

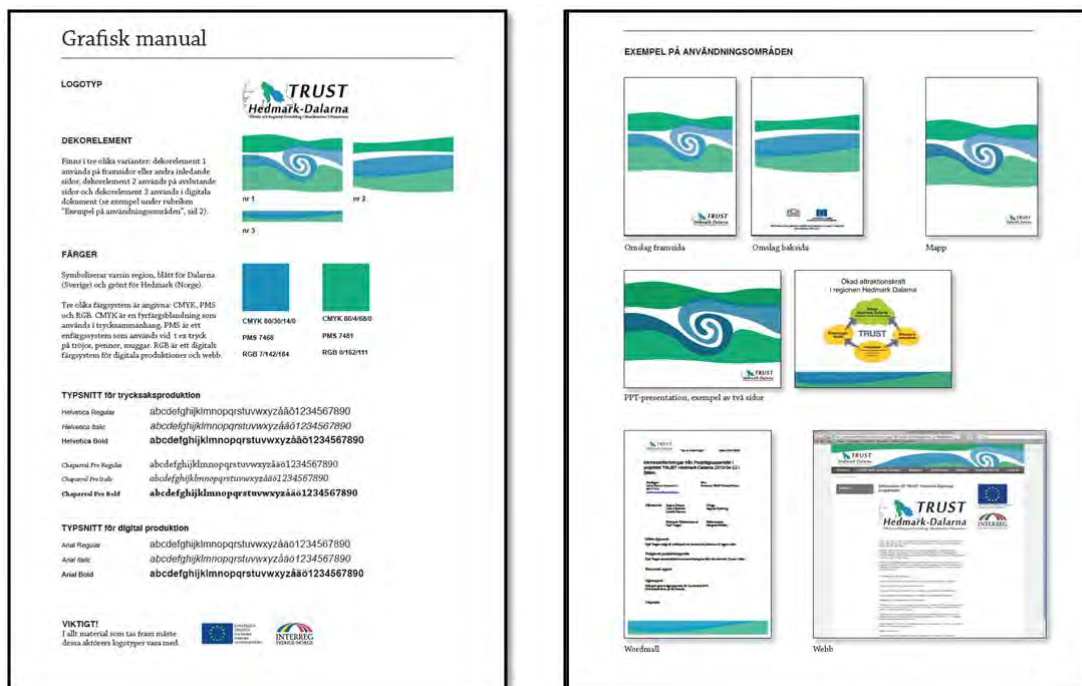
➤ Andra marknadsföringskanaler

Figur 63: QR-kod som kopplats mot projektets webbplats www.trusthedmark-dalarna.com

Under åren har projektet provat olika sätt att synliggöra projektet på. Ett av de mer speciella sätten har varit genom QR-kod, se figur 63. Man kan fästa QR-koden på en broschyr eller en affisch. Alla som laddat ner en barcode-scanner till sin mobiltelefon kan snabbt hitta information om vem avsändaren av QR-koden är genom att scanna denna. Koden är kopplad direkt mot projektets webbplats och kan användas som smart marknadsföringskanal för den nyfikne eller den som behöver mer och detaljerad information om tex evenemanget.

4.2.1.3 Kommunikationsstrategi och plattform

Figur 64 Grafisk manual, se även Bilaga 2.

Syfte: Syftet med en kommunikationsstrategi är att man samlar hela projektet bakom en strategi och jobbar mot samma mål med kommunikationen samt i detta fall också samlar projektet och hela dess verksamhet och klargör målen för projektet.

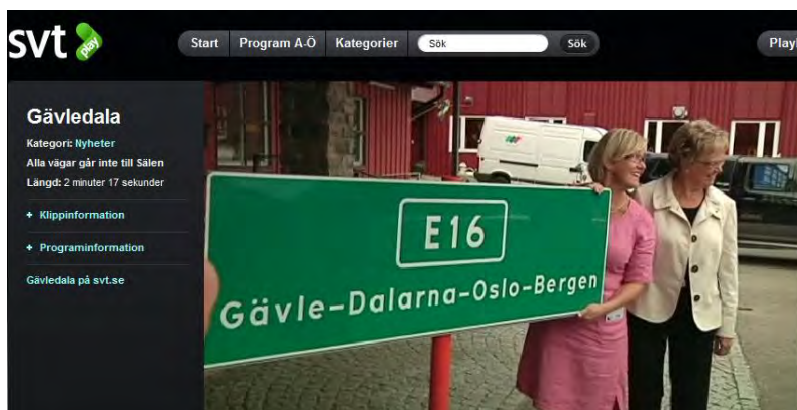
Tid: april 2009-februari 2010.

Målgrupp: TRUST-projektets fyra samarbetsorganisationer och hela projektstrukturen med styrgrupp, ledningsgrupp och projektgrupp.

Samarbetspartners: alla de fyra samarbetsorganisationerna, TRUSTs kommunikationsgrupp och Heimer & Company.

Resultat/genomförande:

Det har varit viktigt i ett initialt skede att samla hela projektorganisationen till diskussion om hur projektet ska bli synliggjort, vilken målgrupp projektet har och vart man vill nå med marknadsföringen. Ett viktigt led i detta har varit den framtagna Corporate Identityn och den grafiska manualen. De trycksaker som producerats, alla konferensmappar och powerpoint-presentationer samt de word-inbjudningar som projektet gjort har haft samma färger, former, logo, teckensnitt och en egen "historia" som återfinns i den grafiska manualen och kommunikationsstrategin, se bilaga 1 och 2.

Figur 65. TV och press deltog vid E16-temaseminarier i Sälen 2010. Åsa Torstensson och Magnhild Meltveit Kleppa, infrastrukturministrar Sverige och Norge.

4.2.1.4 Mediekontakt

Syfte: Syftet med mediakontakten är att skapa så stor marknadsföring och synliggöring kring TRUST-projektet som möjligt i media samt att lyfta fram de aktiviteter och evenemang som projektet skapat.

Tid: november 2008 –april 2012

Målgrupp: Lokal och regional och nationell media i Sverige och Norge: TV, tidningar och radio. I förlängningen söker man nå uppmärksamhet hos projektets fyra samarbetsorganisationer, organisationer, nätverk, företagare, dvs projektets utpekade målgrupper samt allmänheten.

Samarbetspartners: alla de fyra samarbetsorganisationerna och TRUSTs kommunikationsgrupp.

Resultat/genomförande:

TRUST har under projektiden arbetat konsekvent med pressmeddelanden inför evenemang för att locka media. Exempel på två pressmeddelanden kan ses i bilaga 5 och 6. Från Region Dalarnas sida har dessa pressmeddelanden gått ut till ca 130 mediapersoner och -företag/kanaler.

Ibland har projektet fått full mediatäckning med radioinslag (såsom inför ANTD-projektet, se punkt 4.1.1.4), TV inslag såsom inför E16 seminariet (se figur 4.1.6) och NRK Østnytt sände ett reportage 6 december 2010 i NRK TV samt en artikel i tidningen (se tex figur 66) efter Inn på Tunet-studieresan.

Figur 66

När media inte närvarat på evenemang har projektet skrivit ihop ett pressmeddelande som tidningen kunnat införa som information om att projektet haft aktiviteter. Ett av dessa meddelanden syns i webb-tidningen Dalademokraten –webb i figur 67.

Figur 67: Webbartikel i Dalademokraten efter pressmeddelande om Hospitering april 2010.

Några andra tidningar/aviser har haft dubbelsida om TRUST Hedmark-Dalarna och projektets arbete, se nedan i Hamar Arbeiderblad, 5 januari 2011.

Figur 68: några av de norska aviser som uppmärksammat TRUST's arbete under åren. Ostlendingen har skrivit "Det skal bli flyplass" bla.

Projektets första artikel som publicerades hösten 2008 med anledning av att TRUST Hedmark-Dalarna skulle startas hade rubriken: "Det finns något bortom Sälen- Hedmark fylke", se Figur 69. Projektet har sedan dess arbetat aktivt för att öka samarbetet och stärka relationerna med Hedmark under årens gång.

Figur 69: Inför starten av TRUST, Dalademokraten 2008.

Under hösten 2011 blev det klart att TRUST skulle vidareföras i det institutionella samarbetet mellan de fyra samarbetsorganisationerna i "Samarbetet Hedmark Dalarna-Gränskommitté". Då gick ordföranden för Region Dalarna, Leif Nilsson, ut i pressen och berättade om satsningen att fortsätta tillsammans för att ytterligare stärka relationerna i artikeln med rubrik: " Union mellan Dalarna och Hedmark", se figur 70 nedan. Samarbetet som i TRUST startade för 3 år sedan har alltså på några år gått från att vara en region som inte känner varandra och vara länet "bortom bergen" till att vara i "union". Det är ett resultat projektet är mycket stolta över!

Figur 70: Dalarnas tidningar 25 januari 2012. Ordförande i Region Dalarna uttalar sig om det institutionella och varaktiga samarbetet som kommer fortgå över gränsen Hedmark-Dalarna i Gränskommittén.

För att mäta hur många besökare projektet har på webbplatsen, och i och med det kontrollera att budskapet som kommuniceras når ut, har projektet i oktober 2010 installerat Google Analytics. Kurvorna och statistiken som kommer från statistikprogrammet visar tydligt att när TRUST är omnämnda i tidningen eller aktivt via tex facebookinlägg söker upp målgrupper med evenemangs-inbjudningar så har projektet också mer trafik på webbplatsen. Projektet har kunnat utvärdera hur många besökare det är på webbplatsen, hur länge de stannar, hur många sidor de läser, vilka länder/regioner de kommer ifrån osv. Av statistiken kan man även utläsa vart besökarna kommer ifrån, dvs om de sökt på sökmotorer för att hitta TRUST eller om de kommer via länk från Facebook eller via samarbetsorganisationernas webbplatser.

Figur 71

Figur 73

4.3 Målområde 3. Etablerer og utvikler metoder og modeller for å styrke det gränsregionala samarbetet.

Målområde tre "Etablerer og utvikler metoder og modeller for å styrke det gränsregionala samarbetet" har haft fokus på utviklingen av det gränsregionala partnerskapet, bestående av de ledende politikerna og tjenstemännen i de fire samarbeidsorganisationerna samt andra aktörer som har en roll i å styrke det gränsregionala samarbetet.

4.3.1 Delprosjekt målområde 3

4.3.1.1 Partnerskap og grensekomite

Syfte: Prosjektet "Partnerskap" ble utviklet høsten 2008 ut fra et ønske om å bidra til å styrke samarbeidet mellom de 4 regionale partnerskapsorganisasjonene som deltar i Trust Hedmark-Dalarna. Utgangspunktet for prosjektet har vært at etablering av partnerskapsavtaler kan bidra til å styrke det institusjonelle samarbeidet mellom de 4 regionale utviklingsorganisasjonene. Etter at Nordisk ministerråd engasjerte seg i samarbeidet mellom Hedmark og Dalarna har prosjektet blitt utvidet til også å omfatte etablering av en Grensekomité som organisatorisk verktøy for å styrke det langsiktige samarbeidet mellom Hedmark og Dalarna.

1. Kartlegge partnerskapsavtaler og erfaringer fra egen og andre regioner
2. Utforme forslag til partnerskapsavtaler
3. Kartlegge erfaringer med Grensekomiteer
4. Utforme forslag til etablering av en Grensekomité

Målgrupp: Regionale myndigheter og kommunene i Hedmark-Dalarna, Nordisk Ministerråd

Tid: Projektet startet i 2009 og ble avsluttet i mars 2012.

Samarbetspartners: Fylkesmannen i Hedmark, Hedmark Fylkeskommune, Länsstyrelsen Dalarna, Region Dalarna, Regionrådet for Sør-Østerdal og Nordisk Ministerråd.

Figur 74

Logotypen for det fortsatta arbeidet i Hedmark Dalarna samarbeidet-Gränskommitté. Läs mer på www.hedmarkdalarna.com.

Resultat: Stryingsgruppen for TRUST Hedmark-Dalarna vedtok på siste styremøte 31 mars å etablere Hedmark-Dalarna samarbeidet-Grensekomiteen fra 1 mai 2012. De 4 regionale myndighetene går hver inn med kr. 500.000 pr år i perioden 2012-2014. Det er utarbeidet og vedtatt en strategiplan for perioden 2012-2014 og en handlingsplan for 2012.

Vidare samarbeiden: TRUST Hedmark-Dalarna fortsetter i form av en Grensekomite innenfor regimet til Nordisk Ministerråd, i første omgang ut 2014.

Redogørelse for projektet: Styringsgruppa for TRUST Hedmark-Dalarna har siden sommeren 2010 engasjert seg i arbeidet med å videreføre TRUST -prosjektet. På styringsgruppas møte i Sälen 14 juni deltok også styreleder og daglig leder fra Midt-Nordenkomiteen for å informere om sitt arbeid og i alle styringsgruppemøtene etter dette har temaet vært på dagsorden. Det har gjennomgående vært en positiv interesse for å styrke samarbeidet gjennom legitimering og institusjonalisering av samarbeidet i form av en grensekomite.

4.3.2 Grensehindre og samarbeid

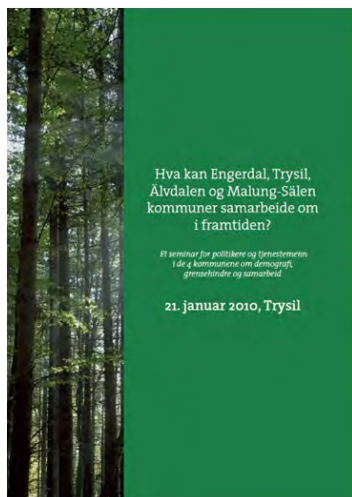
Syfte: Prosjektet ”Grensehindre og samarbeid” ble utviklet høsten 2008 ut fra et ønske om å bidra til å styrke samarbeidet mellom de 4 grensekommunene i Hedmark og Dalarna. Utgangspunktet har vært at manglende samarbeid i den grensenære regionen kan skyldes ulike formelle og uformelle (mentale) grensehindre mellom Hedmark og Dalarna. Den grensenære regionen Engerdal, Trysil, Älvdalen og Malung-Sälen har tidligere samarbeidet aktivt over grensen, men i de senere år har samarbeidet blitt mindre, noe som bl.a. kan skyldes ulike typer grensehindre.

1. Kartlegge grensehindre, bl.a. i næringslivet og kommunene
2. Etablere en samarbeidsarena mellom de 4 kommunene for debatt og refleksjon om grenseoverskridende utviklingsstrategier og for utvikling av nye samarbeidsaktiviteter
3. Innhente erfaringer og inspirasjon fra andre grensenære regioner
4. Bistå i arbeidet med å utvikle og gjennomføre samarbeidstiltak og -søknader mellom de 4 kommunene innenfor rammene av Interreg 4A-programmet

Målgruppe: De 4 grensenære kommunene og andre aktører i de 4 kommunene, bl.a næringslivet.

Tid: Delprosjektet ble gjennomført i perioden januar 2009-juni 2011

Samarbetspartners: Kommunene Engerdal, Trysil, Malung/Sälen og Älvdalen.

Figur 75: Innbjudan till seminaret 21 januari 2010

Resultat:

Under samhandlingsseminaret 21 januar 2010 ble dette spørsmålet tatt opp til drøfting, men det var liten interesse for å kartlegge ytterligere. Høsten 2011 har det vært kontakt med restaurantnæringen i Trysil og Sälen med formål å etablere et grenseregionalt bransjeråd for å redusere eventuelle grensehindre. Det var interesse, men det passet ikke.

Samhandlingsseminaret 21 januar 2010 og deretter engasjement av egen delprosjektleder for tiltaket innebar et sterkt fokus på og etablering av en samarbeidsarena for de 4 kommunene. Under samhandlingsseminaret var det foredrag fra GIM-regionen Trøndelag-Jämtland og det har vært nær kontakt med Grensekomiteene Midt-Norden og Østfold-Bohuslän-Dalsland. Det har også vært gjennomført studieturer til Torneå-Haparanda, Bodenseeregionen og Pomeraniaregionen i Tyskland/Polen, läs mer under kapitel 4.1.5..

Den 5 oktober 2010 arrangerades ett ”historisk” möte på Högfjällshotellet i Sälen. Fyra gränskommuner beslutar att samarbeta för att utveckla regionen. ”Den första unionen mellan Sverige och Norge sedan 1905”! Beslutet leder fram till en interregansökan för projektet ”Destinationsutveckling Sälen-Trysil-Idre-Engerdal” som sedermera fått namnet ”SITE Destination”. De 4 grensekommunene fikk vedtatt Interreg søknaden om samarbeid om Destinasjonsutvikling i april 2011. Prosjektet SITE Destinasjon startet opp 1 juli 2011 og skal pågå i 3 år.

Figur 76: Inbudan till Destinationsutvecklingsseminarie 2010.

Redogørelse for projektet: Samhandlingsseminaret 21 januar 2010 var kick off for projektet. Seminaret samleg over 40 deltakere fra alle kommunene med politikere og tjenestemenn samt representanter fra regionale myndigheter. Seminaret var lagt opp med innledninger, bl.a. fra Grensetjenesten og fra GIM-prosjektet. Det ble gjennomført 2 runder med gruppearbeid og konklusjonen var at temaet destinasjonsutvikling var det viktigste temaet å jobbe med framover. Parallellt med samhandlingaktivitetene mellom de 4 grensekommunene pågikk også sonderinger om gjennomføring av metoden ”Dalametoden” (Styrke kommunenes rolle som muliggjørere av regionale utviklingsstrategier). Etter avklaringer om at Mora og Elverum kommuner ikke var aktuelle, ble ideen om Dalametoden overført til samarbeidsprosjektet mellom de 4 kommunene og koplet opp mot ”Fjällpaketet”.

Våren 2010 ble det ansatt egen delprosjektleder med lang erfaring fra utviklingsarbeid. Prosjektet fikk gjennom dette ekstra drakraft og gjennomførte en rekke verkstedaktiviteter med vekt på destinasjonsutvikling (VA-frågor, kompetanseutvikling, infrastruktur, flyplass, politisamarbeid m.m.). Destinasjonsutviklingsseminaret i oktober 2010 dannet grunnlaget og starten på arbeidet som resulterte i en ny Interreg 4A-søknad som ble vedtatt av styringskomiteen våren 2011.

Prosjektet var også aktivt involvert i arbeidet med å lage en ny interreg søknad for å styrke arbeidet med E16 Gävle-Bergen. Søknaden ble utarbeidet, men ble ikke godkjent.

4.3.3 Övriga samarbetsprojekt

4.3.3.1 Samverkan kring Miljötinget – Ung@Miljö

Under åren 2010-11 har Miljötinget med hjälp av sökt anslag från TRUST bedrivit ett delprojekt gällande Gränsöverskridande ungdomsutbyte med Energirådet Innlandet, Hedmark – Norge:

Mål/Syfte:

Syftet med det gränsöverskridande ungdomsutbytet mellan Ung@miljö och Miljötinget var:

- Att via ungdomsutbytet överföra kompetens kring planering, marknadsförande och utförande av miljöevent för unga mellan 15-18 år.
- Att skapa en kontaktyta för ungdomar med olika bakgrund, perspektiv kring frågor gällande hållbar utveckling och delaktighet.

Figur 77. Miljötingets logotyp.

Målgrupp

Målgruppen för delprojektet var ungdomar från Dalarna/Gävleborg och Hedmark med intresse för hållbar utveckling och miljöfrågor.

Tidsram.

- Utbyte nummer 1: Hedmark - Dalarna okt. 2010 Ludvika, Högbergskolan
- Utbyte nummer 2: Hedmark - Dalarna nov. 2011 Gjøvik, Norge.

Figur 78, Ung@miljø logotyp

Samarbetspartners. I projektet har Energiråd Innlandet, TRUST och Miljötinget samarbetat.

Okt 2010: Projektledare för Ung@miljö och involverade ungdomar, ca 10 stycken (programråd) besökte Miljötinget 2010, Ludvika. Detta för att få en egen bild av Miljötinget och jobbet bakom men också inspirera de ungdomar som skulle jobba med Ung@miljö. Under 3 dagar fick de norska deltagarna ta del av föreläsningar, underhållning, ekologisk mat, workshops och planering av Ung@Miljö. Deltagarna fick också en introduktion till ”Solrosprojektet”, miljöprojektet som ungdomarna utför i respektive hemkommun.

Nov 2011: Projektledare för Miljötinget och involverade ungdomar, ca 15 st från Dalarna och Gävleborg, begav sig för att delta i den första upplagan av Ung@Miljö i Gjövik. Cirka 50 deltagare träffades under en helg fylld av inspiration, musik, ekologisk mat, praktiska workshops och brinnande föreläsare.

Konkreta resultat:

Totalt har ca 25 ungdomar och 4 projektledare deltagit i ungdomsutbytet mellan Hedmark - Dalarna/Gävleborg.

Totalt anordnades 2 besök till vardera region.

Figur 79 Miljötingets grupp som deltog på

Ung@miljö i Gjövik, 2011.

Betydelse av utbytet/följder:

Genom åren har betydelsen av detta samarbete vuxit för varje dag som gått. Projektledningen från miljöeventen har stöttat varandra i frågor rörande ekonomi, inköp av olika varor, kommunikationsmetoder, val av matsedel etc. Detta utbyte har också bidragit till att ungdomar från olika kommuner, regioner, länder har sammanförts på en plats för att diskutera, debattera de viktiga frågor som förenar dem - oavsett hemkommun, fritidsintresse, skolgång etc. Genom detta utbyte har ungdomarna upptäckt vikten av att respektera och förstå olika perspektiv kring samma frågor.

Miljötinget var fram till november 2011 det enda miljöeventet för unga - av unga. För de inblandade i miljöevenemangen var resultatet av utbytet mötet mellan individer som jobbar med unga i regioner runt om i landet för en hållbar värld. Läs mer om Miljötinget på www.miljotinget.se

4.3.3.2 Gästarbetarutredning: Sesongarbetare på vintersportssteden. En undersøkelse i indre Skandinavia

Syfte: Kartläggning av säsongarbetare i fjäll- och turistnäringen. Bla. motivet till flytt från orten de jobbar på under vintersäsong, vad som får dem att stanna osv.

Tid: januari 2010-december 2010.

Samarbetspartners: Säsongarbetarna som intervjuats, Østlandsforskning.

Målgrupp: TRUSTs fyra samarbetsorganisationer, turistnäringen, politiker i de två länen.

Kort om forskningsrapporten:

Forskningsrapporten om Säsongarbetare i vintersportdestinationer beställdes som ett led i det seminarie som TRUST arrangerade i Trysil 21 januari 2010, då önskan om en sådan rapport uppdagades.

Figur 80: ØF-rapport nr. 15/2010
av Birgitta Ericsson, Kjell Overvåg og Cecilia Möller,
Østlandsforskning og Karlstads Universitet

Gjennom seminariet i januari i Trysil 2010 (delprosjektet Grensehindre og samarbeid) har det utmynnat ett "sesongarbeiderprosjekt" som er et forskningsprosjekt. I de 4 grensekommunene er det ca 2500 gjestearbeidere og ca 30% av disse har blitt intervjuet via epost om bl.a. hvordan de ser på mulighetene for å bosette seg i vertskommunen.

Det er gjennomført en spørreundersøkelse til sesongarbeidere i Sälen og Branäs i Sverige, og Trysil, Skei og Kvitfjell i Norge. Formålet var å få bedre kjennskap til hva denne gruppa legger vekt på når de velger bosted og hvordan de vurderer de stedene de har hatt sesongarbeid på som faste bosteder.

Avgjørende for valg av framtidig bosted er for de fleste at man finner et passende arbeid, og at det er gode boforhold og godt bomiljø. Det er også en del som legger avgjørende vekt på god tilgang på friluftsliv og naturmiljø, særlig høyfjellsnatur. I denne sammenhengen betyr det særlig ilgangen til snø og gode skimuligheter. På den andre sida er forhold som private, kulturelle og offentlige tjenestetilbud ansett som viktige momenter, men ikke avgjørende når man skal velge et mer permanent bosted.

Hela rapporten kan laddas ner via länken www.ostforsk.no/rapport/pdf/152010.pdf

Figur 81 Artikel i Hamar Arbeiderblad, januari 2011, med anledning av offentliggørandet av forskningsrapporten.

4.3.3.3 Samarbete Folkmusikens Hus och Musikk i Hedmark

Syfte: Styringsgruppen vedtok på møtet i mars 2011 at det skulle tas initiativ til et musikk samarbeid mellom Musikk i Hedmark og Musik i Dalarna. Etter hvert viste det seg Folkmusikens Hus i Dalarna i dette tilfelle var en mer aktuell samarbeidspartner enn Musikk i Dalarna. Hedmark fylkeskommune har ivarettatt kontakten med Musikk i Hedmark og Länsstyrelsen Dalarna har ivarettatt kontakten med Folkmusikens Hus.

Målgrupp: Allmänheten, Fylkesmannen i Hedmark, Region Dalarna, Hedmark Fylkeskommune och Länsstyrelsen Dalarna.

Tid: September 2011-april 2012

Samarbeidspartners: Folkmusikens Hus, Musikk i Hedmark och Musik i Dalarna.

Resultat: Konserthuset i Uppsala har etter gjennomført konsert i Falun, kontaktat Folkmusikens Hus for att i Uppsala få möjlighet att genomföra konserten Österdalsmusikk, vilka från början inte hade planerat att göra fler konserter i Sverige. I samband med konserten i Falun 31 mars, så kom Musikk i Hedmark, Folkmusikens Hus och Musikkonservatoriet i Falun överens om att ordna så att musikungdomar från Dalarna får åka till Hanestad i Hedmark den 22-28 juli 2012 och delta i workshopveckan ”Improfolk”.

Vidare samarbeiden: Folkmusikens Hus och Musikk i Hedmark har fått direktekontakt med varandra og kommer att fortsätta ha kontakt for framtidige samarbeiden.

Figur 82 Affisjinnbjudan, se även bilaga 3.

Redogörelse för projektet: Detta är det första kulturinriktade projekt som genomförs i Trust Hedmark-Dalarna. Utifrån kontakterna som togs i slutet av sommaren 2011 så resulterade arbetet med en konsert genomförd av Musikk i Hedmark på Stadsteatern i Falun. Eftersom Musik i Dalarna inte kunde vara med i arrangemanget pga att det inte passade in i deras kalender, överlämnades ansvaret i Dalarna till Folkmusikens Hus som också har ett länsövergripande musikansvar. Musikk i Hedmark föreslog att de bägge länsmusikarrangörerna skulle erbjuda ”Österdalsmusikk” att uppträda i Falun under vintern/våren 2012. Ett antal möten genomfördes mellan Hedmark Fylkeskommune (Trust) och Musikk i Hedmark, möten genomfördes mellan Länsstyrelsen Dalarna (Trust) och Folkmusikens Hus och möten genomfördes mellan MiH och Folkmusikens Hus. Konserten blev planerad och genomförd på Stadsteatern i Falun den 31 mars. Drygt 100 personer kom och lyssnade, Sveriges Radio P2 spelade in konserten live och konserten föregicks av en presskonferens som TRUST inviterat till, se bilaga 6.

Österdalsmusikk består av några av Norges främsta jazzmusiker under ledning av Torgrim Sollid som återuppväckte kultplattan ”Österdalsmusikk” från 1975. Plattan räknas idag som en av Norges tjugo främsta jazzskivor och stakade ut en ny riktning för jazzen i Norge.

5. Resultat, resultatindikatorer samt effekter

5.1 Resultat

Det vises til den detaljerte beskrivelsen av prosjektets aktiviteter i kapittel 4. TRUST har i stor grad hatt et relasjons- og nettverksbyggende mål, og vi mener at dette målet så absolutt er nådd. Dette gjelder spesielt utvikling av de gode relasjonene mellom de 4 regionale samarbeidsorganisasjonene, men også de 4 grensekommunene mellom Hedmark og Dalarna. Disse ”myke” målsettinger har i stadig større grad blitt oppnådd gjennom prosjektets utvikling over tid og i all hovedsak gjennom utvikling og gjennomføring av seminarer, workshops og studieturer i både Hedmark og Dalarna. I indikatortabellen i kapitel 5.3 går det også fram hvor mange personer i ulike aldre og ulike kjønn som har deltatt i prosjektets aktiviteter og som gjennom disse aktiviteter har styrket sin kompetanse, etablert relasjoner med andre personer og ikke minst bygget nettverk som kan brukes i ulike sammenhenger framover. Gjennom prosjektets aktiviteter og jevnlig styringsgruppemøter har også styringsgruppen utviklet et tett samarbeid og dette resulterte også i at styringsgruppen vedtok å etablere Hedmark-Dalarna samarbeidet – Grensekomiteen den 31 mars 2012. Grensekomiteen skal være i virksomhet fra 1 mai 2012 og er finansiert med midler fra de 4 partnerne samt Nordisk Ministerråd. Grensekomiteen er noe mer enn en partnerskapsavtale, som er omtalt som en av de strategiske målene i søknaden.

5.2 Effekter

Det viktigste effektmålet for TRUST Hedmark-Dalarna var å utvikle regionens konkurransekraft, tilvekst og attraktivitet. Dette skulle gjøres gjennom en rekke aktiviteter som gjenfinnes i ulike resultatmål for de enkelte delprosjektene og aktiviteter.

Resultatmålene er i stor grad oppfylt, både de relasjonelle og de konkrete basert på indikatorlisten i kapittel 5.3. Prosjektets kommunikasjons- og informasjonsaktiviteter har også bidratt til å nå prosjektets effektmål gjennom bl.a. en rekke avisartikler, radio- og TV-reportasjer. Det er selvfølgelig vanskelig å måle om effektmålet(ene) er nådd, da det (e) er av overordnet karakter, men summen av alle aktiviteter og resultater har etter vår vurdering bidratt til at Hedmark-Dalarna-regionen (eller deler av den) har fått styrket attraktivitet og konkurransekraft. Dette har vært forventete effekter og er i tråd med søknad og vedtak.

I tillegg har TRUST Hedmark-Dalarna kapitalisert på det sterke grenseoverskridende samarbeidet med vekt på relasjoner og nettverksbygging. Dette har bl.a. gitt seg utslag i at Nordisk Ministerråd har vært en sterk støttespiller, også økonomisk, for å institusjonalisere samarbeidet mellom Hedmark og Dalarna. I en større europeisk sammenheng, er også Region Dalarna og Hedmark fylkeskommune partnere i et Interreg 4C-prosjekt om befolkningsutfordringer og disse to organisasjonene har også spilt en viktig rolle i arbeidet med å finansiere og styre et IVB-prosjekt (Baltic Sea Region) om inkubatorsamarbeid. Det er selvfølgelig vanskelig å anslå effektene av disse prosjekter, men kort fortalt har de bidratt til å synliggjøre og profilere Hedmark og Dalarna som aktive medspillere i den nordiske og europeiske integrasjon og utvikling. I tillegg har det bidratt til en betydelig kompetanseheving.

TRUST Hedmark-Dalarna har også bidratt aktivt for å få etablert andre Interregprosjekter mellom Hedmark og Dalarna og har arbeidet med følgende prosjekter: SITE Destination, E16 Gävle-Bergen og Inkubatorsamarbeid i Indre Skandinavia. Selv om 2 av prosjektene fikk avslag har dette også hatt noen positive effekter.

5.3 Resultatindikatorer

Notera att indikatorer både för A (Ekonomisk tillväxt) och B (Attraktiv livsmiljö) kan förekomma i ett projekt.	Antal enligt projektbeslut	Resultat vid projekt-slut	Kommentarer
Antal kvinner 15- 24 år som deltar i projektet.	25	9	Svakere rekruttering til miljøtingene enn forventet
Antal kvinner yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	125	221	
Antal män 15- 24 år som deltar i projektet.	25	30	
Antal män yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	125	416	
Antal deltagande företag med kvinnligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	50	33	
Antal deltagande företag med manligt ägande som deltar i projektaktiviteter.	50	45	
Antal deltagande företag med mixat ägande som deltar i projektaktiviteter.	5	0	Vi har ikke foretatt noen kartlegging av om det var blandet eierskap

Figur 83

Resultat indikatorer			
(A) Antal formella gränshinder som projektet bidrar till att undanröja.	1	0	Vi har kun kartlagt grensehindre og formidlet dette videre til Grensetjenesten/nordisk Ministerråd
(A) Antal undanröjda opplevda gränshinder.	5	2	
(A) Antal kvinner som deltar i gemensamma utbildningar och praktik.	5	17	Hospiteringsprosjektet til TRUST ble valgt ut som et av de beste nordiske samarbeidsprosjektene (se omtale i kap 4.1.2.1)
(A) Antal män som deltar i gemensamma utbildningar och praktik	5	13	
(A) Antal nyetablerade och vidareutvecklade gränsöverskridande kluster.	2	0	Det viste seg å være vanskelig å etablere nye clustre og de eksisterende clustre hadde svakere forutsetninger for samarbeid enn forventet
(B) Etablerade institutionella samarbeiden.	2	2	
(B) Nya og vidareutvecklade metoder for stads- og landsbygdsutveckling.	1	1	

Figur 84

Egna indikatorer	Tid- punkt	Resultat	
Etablering av partnerskap og Grensekomite	1	1	Styringsgruppa for TRUST Hedmark-Dalarna vedtok på sitt siste styremøte den 31 mars 2012 å etablere Grensekomiteen fra 1 mai 2012 med følgende medlemmer: Hedmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Hedmark, Region Dalarna, Länsstyrelsen Dalarna, Regionrådet for Sør-Østerdal.. Hver av de 4 regionale partnerne går inn med kr. 500.000 pr år i perioden 2012-2014. I tillegg kommer midler fra Nordisk Ministerråd for samme periode.

Figur 85

5.4 Avvikelser

Det har vært noen justeringer underveis, både i prosjektporteføljen og i de enkelte prosjekters budsjetter. Noe av dette skyldes at prosjektet kom sent i gang grunnet bl.a. sen rekruttering av svenske prosjektledere. Det er kun ett prosjekt som har blitt terminert ("Merverdi-prosjektet"). Dette skyldes bl.a. at Interregsekretariatet i egen regi skulle gjennomføre de aktiviteter som dette prosjektet skulle ivareta, og vi fant da ut at vi i en tidlig fase av prosjektet kunne terminere det. Når det gjelder budsjettavvikelser, har de vært av mindre betydning og har ikke påvirket prosjektets gjennomføringsevne.

Prosjektet ble også forlenget 6 måneder med bakgrunn i forsinket oppstart. En rekke aktiviteter ble gjennomført i disse 6 månedene og viste at prosjektorganisasjonen nå var blitt mer samkjørt og kompetent i å utvikle og gjennomføre grenseregionale aktiviteter.

6. Projektets påverkan på de gjennomgående (horisontella) kriteriene

6.1 Gränsregionalt mervärde

6.1.1 Europeisk nytte og merverdi

TRUST Hedmark-Dalarna har kapitalisert aktivt på IVA-Sverige-Norge-programmet. Dette er gjort gjennom å bruke de gode relasjonene og det tette partnerskapet til å presentere Hedmark-Dalarna som mulige partnere i andre europeiske prosjekter. Padima (IVC) og IBI-Net (IVB) er eksempler på at A-programmet er meget relevant som innfallsport til andre europeiske programmer. I tillegg til disse to prosjektene har Hedmark-Dalarna også blitt valgt ut som partnere i et OECD-prosjekt om "Grenseoverskridende regional innovasjonspolitik" sammen med 4 andre europeiske grenseregioner, Nordisk Ministerråd og Nordregio. Alt dette bidrar til at vi løfter ut nordiske erfaringer i en europeisk kontekst og gjennom dette bidrar til å spre kunnskap om "den nordiske modellen" i tillegg til at vi nyter godt av kunnskap og europeiske konsepter. I tillegg til at dette har sin egenverdi, kan det også ha betydning til det langsiktige arbeidet med økt integrasjon og gjennom dette være et lite bidrag i det fredsforebyggende arbeidet og i arbeidet med å verne om de menneskelige rettigheter. Vi tror dette har gitt og vil gi europeisk merverdi.

6.1.2 Nordisk nytte og merverdi

Gjennom samarbeidsprosjektet Hedmark-Dalarnas organisering, strategier og aktiviteter (også informasjonsaktiviteter) er den nordiske samhörigheten styrket. I prosjektet har vi lagt stor vekt på å gjennomføre aktiviteter som gir en grenseregional merverdi og gjennom dette nordisk nytte. Det er i hver enkelt aktivitet en klar målsetting at det skal delta like mange fra både Hedmark og Dalarna på alle våre aktiviteter. Ingen aktiviteter skal gjennomføres uten medvirkning fra hhv. Hedmark eller Dalarna. Vi har tro på at denne metodikken gir størst merverdi og nytte, selv om de store avstandene er en utfordring. Økt kunnskap om hverandres fylker, nye nettverk og reduserte mentale grensehindre danner et godt bakteppe for nye grenseoverskridende samarbeidstiltak. Nordisk Ministerråds sterke engasjement i Hedmark-Dalarna må også oppfattes som et poeng i denne sammenhengen.

6.1.3 Politisk merverdi

TRUST Hedmark-Dalarna har delvis hatt en politisk styringsgruppe med den politiske ledelsen i Hedmark fylkeskommune og Region Dalarna (i tillegg Landshövding og Fylkesmann). I tillegg har prosjektet hatt svært tett kontakt med den politiske ledelsen i de 4 grensekommunene. Gjennom den politiske styringen av prosjektet og kontakten med politikere på kommunenivå, har prosjektet bidratt til å skapt en betydelig politisk merverdi. Vi mener at det, under og etter at prosjektet er ferdig, er utviklet en gjensidig tillit (trust) og en sterk politisk forståelse, både på fylkesnivå og kommunenivå (de 4 grensekommunene) om at det er felles utfordringer som kan løses bedre med et tettere samarbeid og at dette øker sjansene for man skal kunne nå de to fylkenes respektive målsettinger.

6.1.4 Institusjonell merverdi

Det viktigste og mest langsiktige eksemplet på institusjonell merverdi ligger i styringsgruppens vedtak om at TRUST Hedmark-Dalarna på en ”sømløs” måte skal gå over fra prosjekt til en formell Grensekomite fra 1 mai 2012. Dette vedtaket er basert på kunnskap om at det langsiktige grenseoverskridende samarbeidet bør baseres på felles institusjonsbygging. Hedmark-Dalarna samarbeidet – Grensekomiteen, bør være et utmerket eksempel på Institusjonell merverdi.

6.1.5 Sosio-økonomisk merverdi

TRUST Hedmark-Dalarna har hatt et tett samarbeid med og gjennomført aktiviteter som omfatter mange målgrupper. Både de regionale myndighetene, kommunene og næringslivet har vært aktivt involvert i prosjektet, både som prosjektpartnere og som målgrupper på ulike arrangementer og delprosjekter. I tillegg har kompetansemiljøene i Hedmark og Dalarna som Høgskolan i Dalarna, Høyskolen i Hedmark, Østlandsforskning, Teknikdalen med flere deltatt i flere delprosjekter. TRUST Hedmark-Dalarna har vært et bredt anlagt prosjekt med bred representasjon fra de fleste relevante grupper med unntak av frivillige organisasjoner som har hatt en beskjeden rolle i prosjektet.

6.1.6 Sosiokulturell merverdi

TRUST Hedmark-Dalarna har gjennomført en rekke studieturer innenfor flere temaer samt en rekke temaseminarer og ”tenketanker”. Dette har bidratt til et betydelig kunnskapsløft for de som har deltatt på disse evenementene og dette har også bidratt til å redusere ”mentale grensehindre”.

6.2 Bättre miljö

TRUST Hedmark-Dalarna har bidratt til at ungdomsrepresentanter fra Hedmark og Oppland deltok på Miljøtinget i Ludvika i 2010. Likeså at Miljøtinget Gävleborg-Dalarna deltok på Miljøtinget for Hedmark-Oppland på Gjøvik i november 2011. TRUST har hatt god kontakt med og samarbeider med Energiråd Innlandet som arrangerte Miljøtinget på Gjøvik. Det var også planer om at Miljøtinget i Hedmark-Oppland skulle delta på Miljøtinget i Hudiksvall høsten 2011, men sykdom medførte kansellering av dette besøket.

TRUST arrangerte også et større miljøseminar i Falun januar 2011 med nærmere 50 deltakere fra Dalarna og Hedmark. I løpet av 4 kvartal 2011 ble det også utarbeidet et program og sendt ut invitasjoner til kommuner og regionale myndigheter i Dalarna om en studietur til Hamarregionen Interkommunale avfallsselskap (HIAS) og Eidsiva Energisentral. Studieturen ble gjennomført 24-25 januar 2012 med 20 deltakere fra Dalarna. I april 2012 ble det også gjennomført en studietur med deltakere fra Hedmark til flere vindpark-anlegg i Dalarna.

I arbeidet med videreføring av TRUST Hedmark-Dalarna etter 30 april 2012 har det blitt arbeidet med en ny verksamhetsplan der innsatsområdet “Grøn tillvekst och hållbart samhälle” er et av 4 innsatsområder. På alle møter i prosjektlednings- og styringsgruppe diskuteres videre ulike miljøspørsmål og miljørelaterede aktiviteter.

Gjennom disse kunnskaps- og nettverksfremmende aktiviteter har TRUST Hedmark-Dalarna bidratt på noen områder informasjon om og mulig spredning av erfaringer og gode eksempler.

6.3 Övrigt

Basert på våre erfaringer fra 3.5 år med TRUST Hedmark-Dalarna kan følgende kommentarer gis:

- Det er nødvendig med god overordnet planlegging, herunder en bred prosess i utviklingsfasen (der om mulig også politikere er involvert) med partnerskapet for å lage en godt forankret søknad.
- Det er behov for prosjektledere med grenseoverskridende gjennomføringskompetanse
- Det bør fokuseres mer på synliggjøring av resultater og effekter og det bør utvikles indikatorer for synliggjøring på linje med de andre indikatorene i indikatorlisten. Dette gjøres både i IVB og IVC-programmene.
- Fokuser også på “Nordisk nytte” under drøftinger av merverdi

6.4 Jämställdhet mellan kvinnor och män

TRUST Hedmark-Dalarna har en organisasjons- og styringsstruktur med tilnærmet full likestilling. Prosjektgruppen består av 1 mann og 3 kvinner. Prosjektledningsgruppen består av 3 menn og 1 kvinne mens styringsgruppen består av 4 kvinner og 4 menn.

Det er omtrent like mange kvinner som menn som har deltatt i ulike prosjektaktiviteter, men TRUST har ikke hatt egne aktiviteter som har rettet seg utelukkende mot målgruppen kvinner.

I møtene i styringsgruppe, prosjektledningsgruppe og prosjektgruppe diskuteres likestillingsspørsmål, ikke minst i tilknytning til temaet befolkningsutvikling, der (unge) kvinner er en strategisk viktig målgruppe. Dette temaet har også vært viktig både i temaseminarer og i de 5 Tenketank-seminarene som har vært gjennomført.

6.5 Etnisk mångfald och integration

TRUST har gjennomført en rekke seminarer, workshops og studieturer med kommuner, regionale aktører og bedrifter som målgruppe der vi har invitert alle relevante aktører til deltakelse. Temaet har vært faglig behandlet i flere Tenketank-seminarer, bl.a. under temaet demografiske utfordringer, internasjonal migrasjon og “kreativ klasse” (Richard Florida). Både Østlandsforskning, Trysil kommune og Tolga kommune har hatt foredrag i Tenketankene om muligheter og utfordringer knyttet til internasjonal migrasjon, mangfold og integrering. I flere møter i prosjektlednings- og styringsgruppmøter har også temaet vært diskutert, bl.a. ut i fra at både Hedmark og Dalarna er avhengig av internasjonal migrasjon, bl.a. fra ikke-vestlige land, for å opprettholde og øke folketallet.

6.6 Informationsinsatser og skyltning av projektet

Projektet har arbeidet brett med att informera och synliggöra TRUST och projektidéerna. Synliggöringen har skett via den egna webbplatsen, på samarbeidsorganisationernas fyra webbplatser, på Interregs webbplats, genom blogg, i trycksaker, på Facebook sidor, genom broschyrer, genom informationsmöten och powerpoints, via inbjudningar eller pressmeddelanden, visitkort, roll-up, via klistermärken, information på datorväskan, på konferensmappar, genom namnskyltar vid evenemang, via Youtubeklipp (video) mm mm.

På varje artikkel, trycksak, webb eller produkt projektet har produsert ensamt eller med samarbeidspartners har produkten samtidig synliggjort Interreg och EU-loggan tydligt med de övriga logotyperna. Även dörrarna till kontorsrummen där projektmedlemmar arbetar är uppskyttade med EU och Interreg-logotyperna. Ofta har projektmedlemmar även berättat kort om Interreg-programmet och EU:s medverkan i de skrifter eller powerpoints som tagits fram i samband med att vi berättat om TRUST-projektet. Mer om hur projektet arbetat med synliggöringen av EU, Interreg och projektet kan läsas om i kapitel 4.2!

7. Slutord

Från projektledningens sida vill vi rikta vårt varma tack till våra organisationer Hedmarks Fylkeskommune, Region Dalarna, Länsstyrelsen Dalarna och Fylkesmannen i Hedmark, samt övriga finansiärer Interreg Sverige-Norge och EU för engagemang och ekonomiskt stöd.

Vi vill också tacka alla privatpersoner, företag, organisationer, projektmedlemmar och andra som deltagit i våra evenemang och som samarbetat med oss under de här åren!

Kjell Vaagen,
projektledare Hedmark
TRUST Hedmark Dalarna

Carin Lilliehöök
Projektkoordinator Dalarna
TRUST Hedmark Dalarna

Slutrapporten för TRUST Hedmark-Dalarna-projektet är sammanställd av Carin Lilliehöök juni 2012.

Bilagor

Bilaga 1 Kommunikationsstrategi

Kommunikationsstrategi

heimer & company

TRUST Hedmark Dalarna - kommunikationsstrategi

BAKGRUND

Samarbete över gränsen

Hedmark i Norge och Dalarna i Sverige har mycket gemensamt. Här finns likheter när det gäller historia, kultur, näringsliv och natur och ett kontinuerligt utbyte har pågått i många år.

Norge och Sverige är varandras viktigaste handelspartners och utbytet över gränsen är omfattande. Varje år reser över en miljon människor mellan Stockholm och Oslo och idag arbetar cirka 80.000 svenskar i Norge, framför allt inom service, sjukvård och byggbranschen. Det finns en vilja att utveckla samarbetet ytterligare. Några områden som är speciellt intressanta är utbildning, turism, småskalig livsmedelsproduktion, landsbygdsutveckling, stål, trä och infrastruktur.

Exempel på gränsöverskridande samarbeten som pågår idag är:

- Fulufjällsringen, ett 30-tal företag inom besöksnäringen som erbjuder boende mat, aktiviteter och upplevelser runt fjället såväl på den svenska som norska sidan.
- Skistar som år 2005 förvärvade Trysil, Norges största skidanläggning.
- Räddningstjänsten som via Gränsräddningsrådet driver ett antal projekt för att utveckla och effektivisera räddningstjänsten och därmed bidra till att förbättra den kommunala servicen i gränskommunerna.

Hedmark och Dalarna står inför likartade framtida utmaningar, t ex kompetensförsörjning på grund av minskande och åldrande befolkning. Det finns ett flertal goda exempel i Norden som pekar på att potentialen i ett gränsöverskridande samarbete är stor och att det kan bidra till att vända utvecklingen och stärka regionernas attraktivitet för näringsliv, invånare, inflyttare och besökare.

heimer & company

PROJEKTBESKRIVNING TRUST Hedmark Dalarna

- Förkortningen TRUST står för – Tillväxt Regional Utveckling Skandinavien Tillsammans
- Projektet pågår mellan 2008 och 2011 och är delfinansierat av Interreg 4A Sverige-Norge som fokuserar på gränsöverskridande samarbeten längs den norsk-svenska gränsen. Bakgrunden till samarbetet är att Dalarnas län i sin helhet ingår i Interregprogrammet, Sverige-Norge 2007-2013, delområde Inre Skandinavien
- Projektet TRUST Hedmark Dalarna är ett samarbetsprojekt mellan Hedmark Fylkeskommune, Fylkesmannen i Hedmark, Region Dalarna och Länsstyrelsen i Dalarna.
- Projektet TRUST syftar till att stärka relationerna och samarbetet mellan Hedmark Dalarna och att minska upplevda och verkliga gränshinder. Ett delmål är att det år 2011 ska ha lagts en grund för samarbetet som leder till att samarbetsavtal tecknas.

TRUSTs målsättning

TRUST verkar som en plattform för samarbete mellan olika aktörer i Dalarna och Hedmark med ambitionen att öka tillväxt och regional utveckling i länen.

En sammanfattning av projektets syfte är att:

Öka samarbetet och kunskapsöverföringen inom regionen

Profilera och förstärka gränsregionens attraktivitet och konkurrenskraft

heimer & company

DELPROJEKT INOM TRUST Hedmark Dalarna

TRUST Hedmark Dalarna är i första hand ett relationsskapande projekt som arbetar i ett långsiktigt perspektiv med att överbygga mentala och faktiska hinder för samarbete mellan Hedmark och Dalarna. En förutsättning för samarbete och partnerskap är att man känner varandra och har tilltro till varandra. Projektet har därför en viktig uppgift i att öppna möjligheter för nya kontakter och möten som leder till relationer på olika nivåer och mellan olika intressenter.

Under projektperioden kommer TRUST att genomföra följande delprojekt som vänder sig till olika målgrupper och syftar till att bygga relationer som leder till samarbeten.

1. Tenketank

Arbetet i Tenketank handlar om omvärldsanalys och att definiera och prioritera framtida utmaningar för Hedmark och Dalarna. Val av innehåll för t ex temaseminarier görs utifrån dessa omvärldsanalyser.

Tenketank genomförs som workshops två – tre gånger/år

Deltagare: personer som arbetar med regional tillväxt i projektets fyra samarbetsorganisationer.

Förväntat resultat: Prioriteringarna som arbetas fram i Tenketank utgör grunden för teman, innehåll och prioriteringar för TRUSTs övriga aktiviteter

2. Temaseminarier

Seminariernas teman bestäms av styrgruppen utifrån prioriterade behov, dvs aktuella frågor och framtida utmaningar som är avgörande för Hedmarks och Dalarnas utveckling. Resultatet av Tenketankens sammankomster är vägledande för styrgruppens beslut om seminariernas inriktning och teman. Syftet med seminarierna är att hjälpa de deltagande aktörerna att lyfta blicken och möta de utmaningar och möjligheter som ligger framför dem:

Temaseminarier – totalt tre större temaseminarier planeras under projektperioden.

Målgrupp: Utifrån prioriterade behov och val av innehåll görs en kartläggning av vilka intressenter som berörs av de aktuella frågeställningarna.

3. Kontaktmässor

Kontaktmässorna syftar till "matchmaking" och vänder sig till näringslivet (små och medelstora företag) via organisationer, nätverk och kluster. Genom kontaktmässorna får företagen möjlighet att hitta nya affärspartners och marknader.

Kontaktmässor – totalt tre kontaktmässor planeras under projektperioden, den första till april 2010.

Målgrupp: näringslivet (små och medelstora företag) som bearbetas via relevanta organisationer, nätverk och kluster, definierade utifrån kontaktmässans innehåll/tema.

heimer & company

4. Lära tillsammans

Etablera lärande samarbeten mellan Hedmark och Dalarna inom ramen för den offentliga verksamheten där man lär av varandras framgångar och misstag. Exempel på områden är alkohol/narkotika/ungdomar, kvinnors företagande med bl a småskalig livsmedelsproduktion och erfarenhetsutbyte mellan näringslivschefer. Länsstyrelsen Dalarna ansvarar för kartläggning och att ta fram förslag på prioriterade profilområden samt förankring av dessa hos berörda parter.

Samarbetsformer – aktivitet för lärande tas fram, t ex med extern konsult

Målgrupp – projektets fyra samarbetsorganisationer och kommuner i Hedmark och Dalarna. Politiker/tjänstemän med relevanta ansvarsområden som definieras utifrån det aktuella samarbetets innehåll/tema.

5. Hospitering/praktikutbyte

Personer från respektive organisation får möjlighet att praktisera i 1-2 veckor hos kollega på relevant enhet i Hedmark respektive Dalarna. Målet är att ge perspektiv på arbetet inom det egna fackområdet, bygga nätverk och utveckla relationer och kompetens.

Samarbetsform – utbyte på individnivå mellan de fyra samarbetsorganisationerna. Hospitering/praktikutbytet inleds och avslutas med ett seminarium.

Målgrupp – projektets fyra samarbetsorganisationer. Tjänstemän som arbetar med innovation/entreprenörskap, klimat/miljö/energi, beredskap, landsbygdsutveckling/lantbruksprojekt, infrastruktur/samfärdsl.

6. Studieresor

Projektledningen genomför studieresor för att hämta inspiration, kunskap och ta del av andras erfarenheter om gränsöverskridande samarbete. Resorna ska gå till länder utanför Sverige/Norge. En resa har genomförts till Haparanda-Torneå.

Studieresor – tre totalt under projektperioden

Målgrupp – styrgrupp, ledningsgrupp och projektgrupp.

7. Nätverk & Kluster

Etablera kontakt med befintliga nätverk och kluster i Hedmark och Dalarna som kan ha ett intresse av att samarbeta. Målet är att lägga grunden för ett gränsöverskridande samarbete.

Samarbetsform – seminarier, studieresor, erfarenhetsutbyte.

Målgrupp – kluster och nätverk inom t ex mat och måltid, media, transport, mm. Existerande miljöer, t ex Teknisdalen, ÖF Kunnskapsparken Hedmark, med flera.

heimer & company

8. Partnerskap & Gränskommitté

Etablera en överenskommen standard för partnerskapsavtal mellan de regionala utvecklingsaktörerna och eventuellt värdera Gränskommittémodellen. Ett delmål är att det år 2011 ska ha lagts en grund för samarbetet mellan Hedmark och Dalarna som leder till att samarbetsavtal tecknas.

Kartläggning av erfarenheter från olika typer av partnerskapsavtal i Norge, Sverige och andra länder som presenteras för styrgruppen.

Målgrupp – projektets fyra samarbetsorganisationer.

9. Gränshinder & Samarbete

Kartläggning av relevanta gränshinder, upplevda och verkliga, inom avgränsade tema- och fackområden i gränsregionen och inspirera till att reducera dessa för att öka regionens attraktivitet, sysselsättning och inflyttning. Inhämta erfarenheter från andra gränsregioner (GIM, T/H, EUREGIO) och Nordiskt Ministerråd.

Samarbetsform – seminarium för att lyfta frågan genomfördes den 21 januari 2010 i Trysil. Grupp för samarbete mellan de fyra gränskommunerna.

Målgrupp – politiker och tjänstemän i de fyra gränskommunerna Engerdal, Trysil, Älvdalen och Malung-Sälen.

10. Dalametoden

Region Dalarna arbetar med Dalametoden som handlar om strategisk planläggning av det regionala utvecklingsarbetet. Med Dalametoden som förebild är syftet att öka intresse och kompetens bland kommuner i Hedmark och Dalarna när det gäller strategiutveckling och genomförande av handlingsplaner. Målet är att bygga nätverk mellan kommunerna och att utveckla en metodik och modell för att stärka kvaliteten i detta arbete.

Samarbetsform – nätverksarbete och erfarenhetsutbyte.

Målgrupp - Politiker/tjänstemän i Hedmarks och Dalarnas kommuner.

heimer & company

KOMMUNIKATIONSSTRATEGI

Fokus för kommunikationsstrategin är att stärka TRUSTs relationsskapande arbete mellan aktörer i Hedmark och Dalarna. Att tydliggöra fördelarna med den plattform som TRUST innebär och svara på frågan: varför ska vi delta i TRUSTs aktiviteter?

Besluta om prioriteringar, tidsplanering och ansvar

För att kommunikationen ska stödja projektets utveckling på ett effektivt sätt, behöver verksamhetens inriktning och fokus beslutas snarast. Det ger nödvändiga utgångspunkter för det fortsatta arbetet med personlig bearbetning av projektets målgrupper, genomförande av olika aktiviteter och marknadskommunikationen av projektet som helhet.

- Prioritera fokusområden (aktuella frågor/teman)
- Prioritera målgrupper (branscher/verksamheter)
- Prioritera geografiska områden (kommuner)
- Tidssätt och bestäm innehåll i planerade aktiviteter (vad ska göras när)
- Gör en ansvarsfördelning (vem ansvarar för vad)

heimer & company

Arbetsmodell

För att TRUST ska lyckas bli den naturliga samlingsplatsen för:
1) Relation 2) Samarbete inom regionen Hedmark – Dalarna, krävs att de aktiviteter man skapar möter målgruppens behov. Aktiviteterna bör därför bota i värden som leder till framgångsrika relationer och samarbeten. Att arbeta utifrån en fastslagen modell gör att TRUSTs erbjudande framträder klart och tydligt för målgruppen.

Bidra med kunskap

All relation bygger på kunskap och kännedom om motparten. Kunskap krävs för att vi ska kunna hitta gemensamma nämnare och nya möjligheter.

Väcka sympati

En framgångsrik relation bygger på förståelse och deltagande. Människor sympatiserar med dem som liknar oss själva. De som delar vår historia och våra förutsättningar. En väg till sympati är att identifiera gemensamma nämnare.

Lägga grund för förtroende

Ett framgångsrikt samarbete bygger på förtroende. Förtroende kan inte forceras utan måste växa fram med hjälp av kommunikation och en öppen dialog.

Visa på samhörighet

Samhörighet kommer från en delad syn på den värld vi lever i och uppfattningen om hur vi ska möta de hot och möjligheter som ligger framför oss.

Ge inspiration

För att relationer och samarbeten ska lyfta måste vi tillföra något utifrån, en katalysator och kraft som kan trigga och stimulera människor att agera och se nya möjligheter.

Belysa vikten av gemensam målbild

Den slutgiltiga byggetenen och kritiska punkten i alla samarbeten är uppfattningen om vart vi är på väg och var vi vill hamna.

heimer & company

Förmedla en samlad bild av TRUST Hedmark Dalarna

En förutsättning för framgångsrik kommunikation av TRUST är att ALLT (marknadsföringsmaterial av olika slag) och ALLA (som på olika sätt representerar projektet i olika sammanhang) förmedlar samma bild av projektet. En viktig grund och utgångspunkt är att berätta om TRUSTs vision, vad TRUST är och vem projektet vänder sig till.

TRUSTs vision

"Gränsregionens attraktivitet och konkurrenskraft skall förstärkas genom ett gränsregionalt samarbete och partnerskap mellan Hedmark och Dalarna"

Det här är TRUST

"Ett relationskapande projekt som arbetar med att överbrygga mentala och faktiska hinder och stimulera samarbete inom regionen Hedmark - Dalarna"

Vem är TRUST till för?

"TRUST finns för att främja samarbetet inom regionen för såväl projektets samarbetsorganisationer som regionens kommuner och det lokala näringslivet"

heimer & company

Målgrupper

Projektets målgrupp delas in i fyra kategorier. För att utveckla samarbetet bör man 1) identifiera relevanta aktörer i Hedmark och Dalarna, 2) beakta existerande samarbeten, 3) kartlägga beröringspunkter och gemensamma intresseområden i regionen.

De fyra samarbetsorganisationerna

(Region Dalarna, Hedmark Fylkeskommune, Länsstyrelsen Dalarna och Fylkesmannen Hedmark)

Relevanta politiker och tjänstemän som definieras utifrån teman och aktiviteter.

Kommuner i Hedmark och Dalarna

Relevanta politiker/tjänstemän som definieras utifrån teman och aktiviteter.

Näringsliv - små och medelstora företag

Kartläggning av företag inom regionen för att utreda förutsättningar för samarbete.

Organisationer, nätverk och kluster

Identifiering av de beslutsfattare, opinionsbildare och representanter för organisationer, nätverk och kluster som verkar inom prioriterade branscher/områden.

heimer & company

Projektets kommunikationsmål

Kommunikationsmålen är ett stöd för formulering av budskap och innehåll. Strategiska utgångspunkter är - vilken kunskap ska förmedlas och vilken attityd och action ska denna kunskap leda till hos målgruppen.

TRUSTs kommunikationsmål är formulerade som en grund för projektet som helhet. Strukturen – VETA, KÄNNA, GÖRA – är användbar även vid formulering av budskap som handlar om TRUSTs olika aktiviteter.

Det här ska målgrupperna VETA

Regionens olika aktörer ska känna till att det finns ett samarbetsprojekt inom regionen Hedmark – Dalarna som heter TRUST. De ska vara medvetna att det inom ramen för TRUSTs verksamhet sker ett kunskapsutbyte och kontaktskapande mellan offentliga och privata intressenter inom regionen. De ska känna till hur de kommer i kontakt med TRUST och på vilket sätt de har möjlighet att delta i de olika aktiviteter som genomförs inom projektets regi.

Det här ska målgrupperna KÄNNA

De ska känna att det finns en vital samverkan inom regionen och att det finns en gemensam strävan framåt. De ska stimuleras till nyfikenhet och optimism inför samverkan i nya konstellationer inom regionen.

Det här ska målgrupperna GÖRA

Kontakta TRUST och delta i olika aktiviteter som projektet bjuder in till. Etablera nya kontakter och samarbeten. Nå nya marknader och skapa nya affärer. Sprida kunskapen om TRUST i det egna nätverket.

heimer & company

Budskap

För att ge TRUST en tydlig identitet och ett sammanhang som känns relevant för målgruppen vill vi att den externa kommunikationen tar avstamp från taglinen:

Hedmark & Dalarna – En god historia

En av många gemensamma nämnare för svenskar och norrmän är vår hat-kärlek till varandra. Vi är ett syskonpar som med glimten i ögat sällan tvekar att utdela tjuvnyp, men som finns där för varandra när det verkligen gäller. En långlivad tradition som delas på båda sidor gränsen är därför också Norge/Sverige historier.

Norge/Sverige historier är ett bevis på det band som finns mellan länderna. Historierna blir bara relevanta på grund av den historia vi delar och vår geografiska närhet. En god historia har många betydelser men en tolkning är naturligtvis att det är berättelsen om något gott; något upplyftande och inspirerande. Varför inte vända det till en framgångshistoria? I våra ögon är samarbetet mellan Hedmark och Dalarna en möjlighet att skapa en egen god historia. Som visar framgången som följer samarbete över gränsen. I den goda historien finns vårt gemensamma arv, men också vår gemensamma framtid. Den vi skapar tillsammans.

Vår goda historia ska vi fylla med budskap om att:

- I Hedmark respektive Dalarna finns nya möjligheter nära dig
- TRUST bidrar till att hitta samarbetspartners som är intressanta för dig
- TRUST erbjuder arenor för att etablera relationer och samarbeten
- TRUST verkar för kunskaps- och erfarenhetsutbyte

TRUSTs erbjudanden kommer sedan att formuleras utifrån varje aktivitets tema och innehåll

- "what's in it for me" – dvs vad motiverar/vad har den aktuella målgruppen att vinna på att ta del av TRUSTs erbjudande och delta t ex i seminarier och/eller kontaktmässor

heimer & company

Grafisk identitet

Allt material som kommunicerar TRUST ska följa en enhetlig grafisk identitet som profilerar projektet och stärker igenkänningen hos målgruppen.

Kanaler för budskap

Man bör använda sig av Storytelling för att förmedla budskapet: ett antal berättelser som ger kortfakta om likheter, skillnader och vad som förenar Hedmark och Dalarna för att inspirera och visa på möjligheterna.

Berättelserna är på olika sätt stommen och utgångspunkten för kommunikationen av TRUST i olika kanaler och vid personliga möten.

Syftet med berättelserna är att skapa intresse och nyfikenhet för Hedmark respektive Dalarna och inspirera till möjligheter.

- Historik Sverige Norge, basfakta och statistik, geografiskt läge, mm
- Gemensamma utmaningar, företag – antal/storlek, demografi, arbetsutbyte, mm
- Sveriges viktigaste exportmarknad, handel, infrastruktur, mm
- Gemensamma näringar, stål och trä, besöksnäring, kluster, mm
- Kultur och hantverk, mm
- Bo och leva, vildmark och friluftsliv, mm

heimer & company

1. WEBBEN

- Navet för kommunikationen är webbplatsen.

2. SÄLJ OCH INFORMATIONSMATERIAL

- Broschyrer som berättar om TRUST och regionen Hedmark – Dalarna
- Filmer vars innehåll hämtas från Storytelling, läggs ut på webbplatsen och t ex youtube
- Inbjudningar, personligt utformad DR (direkt reklam)
- Inbjudan via sociala medier som facebook
- Annonsering, både print och digitalt
- Digital presentation för att ge en samlad bild av TRUST vid möten i olika sammanhang.

3. RELATIONSSKAPANDE AKTIVITETER

- Nyhetsbrev via e-post med länkar till webbplatsen som ger fördjupad information
- PR: pressreleaser – nyheter/utveckling, debattartiklar – möjligheter/utmaningar/utveckling.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

TRUST Hedmark-Dalarna pågår mellan 2008-2011 och delfinansieras av Interreg IV Sverige-Norge
www.trusthedmark-dalarna.com

Bilaga 2 Grafisk manual

Grafisk manual

LOGOTYP

DEKORELEMENT

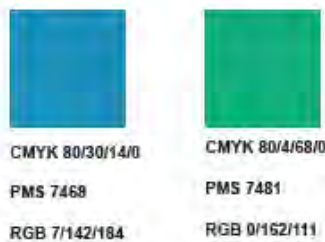
Finns i tre olika varianter: dekorelement 1 används på framsidor eller andra inledande sidor, dekorelement 2 används på avslutande sidor och dekorelement 3 används i digitala dokument (se exempel under rubriken "Exempel på användningsområden", sid 2).

FÄRGER

Symboliserar varsin region, blått för Dalarna (Sverige) och grönt för Hedmark (Norge).

Tre olika färgsystem är angivna: CMYK, PMS och RGB. CMYK är en fyrfärgsblandning som används i trycksammanhang. PMS är ett enfärgssystem som används vid t ex tryck på tröjor, pennor, muggar. RGB är ett digitalt färgsystem för digitala produktioner och webb.

TYPSSNITT för trycksaksproduktion

Helvetica Regular	abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890
Helvetica Italic	<i>abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890</i>
Helvetica Bold	abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890
Chaparral Pro Regular	abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890
Chaparral Pro Italic	<i>abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890</i>
Chaparral Pro Bold	abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890

TYPSSNITT för digital produktion

Arial Regular	abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890
Arial Italic	<i>abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890</i>
Arial Bold	abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö1234567890

VIKTIGT!

I allt material som tas fram måste dessa aktörers logotyper vara med.

EXEMPEL PÅ ANVÄNDNINGSMÅN

Omslag framsida

Omslag baksida

Mapp

PPT-presentation, exempel av två sidor

Wordmall

Webb

Bilaga 3: Jazzmusik-affisch

MUSIKK I HEDMARK presenterer:

Torgim Sollid | trompet
Helge Lien | piano
Birger Mistereggen | slagverk
Sigurd Hole | bass
Jørn Halbakken | fele
Sigrun Eng | cello
Guro Gravem Johansen | sang
Margrete Nordmoen | sang
Tom Steinar Lund | gitar
Morten Halle | saksofon

HEDMARK FYLKESKOMMUNE
SPARBANKEN HEDMARK
Gulendingen
Grundesmark
DAL FOLK

Østerdalsmusikk

+ **Abra Makabra** [S]
Lørdag 31. mars kl. 19:00
Stadsteatern, Falun [S]

Billetter: 250,- / 200,- / 100,- (eks. avg.)
Falun Turistbyrå 023-830 50 | www.visitfalunborlange.se

For mer informasjon: www.musikkihedmark.no

MUSIKK I HEDMARK
www.musikkihedmark.no

Bilaga 4: Tenketank-inbjudan 28 april 2011

TENKETANKER

**28 april: Demografiske utfordringer og muligheter
i Hedmark og Dalarna**

**10 juni: Attraktivitet, kreativ klasse og sosial kapital,
med idéer från Richard Florida.**

**31 augusti: Hedmark og Dalarna i globaliseringens
tidsalder.**

2011

Tenketank Hedmark-Dalarna

Målsettingen med "Tenketank Hedmark-Dalarna" er følgende:

- Bidra til innsikt om samfunnsutviklingen i Hedmark og Dalarna med særlig vekt på tiden etter 2000 og fram mot 2025 (overvåkning, handlingsberedskap)
- Oppsummere de erfaringer som er gjort med Interregsamarbeidet mellom de to fylkene som en viktig bærebjelke i det pågående samarbeidet og integrasjonsprosessen
- Skape et forum for debatt og refleksjon om grenseoverskridende utviklingsstrategier – etablere en arena/møteplass for strategisk tenkning
- Framstå som en tenketank for utdekking og spredning av nye ideer og utvikle nettverk som kan initiere grenseregionale prosjekter.
- Foreslå hovedsatsingsområder for det grenseregionale samarbeidet mellom Hedmark og Dalarna etter 2011.

Samarbetspartners Tenketank

Trust Hedmark-Dalarna samarbeider med Interreg 4A-prosjektet GRESS (Hvordan gjøre regionale forskjeller til en styrke) som er et samarbeid mellom Østlandsforskning, Karlstad Universitet og Høgskolen Dalarna.

Som arrangør står projektet TRUST Hedmark – Dalarna.

TRUST står for Tillväxt och Regional Utveckling Skandinavien Tillsammans och är ett samarbeide mellom Region Dalarna, Hedmarks Fylkeskommune, Länsstyrelsen Dalarna och Fylkesmannen i Hedmark.

Projektet pågår mellom 2008 och 2011 och är delfinansierat av Interreg 4A Sverige-Norge som fokuserar på gränsöverskridande samarbeiden längs den norsk-svenska gränsen. Syftet är att öka samarbeidet och stärka relationerna inom regionen Hedmark – Dalarna.

www.trusthedmarkdalarna.com

www.facebook.com/TRUST

Ett samarbeide mellom:

Innehåll

Demografiske utfordringer og muligheter i Hedmark og Dalarna

Plats: Trysil Knut Hotell i Trysil

Tid 28 april 2011, 09.00-15.30

Hovedforelesere Morten Ørbeck, Østlandsforskning og Peter Möller, Högskolan Dalarna

Nye befolkningstall fra årsskiftet 2010/2011 viser at Dalarna nå har en samlet befolkningstall på 277.047, en økning på 593 innbyggere eller 0,2% det siste året. Hedmark har 191.622 innbyggere, en økning på 913 innbyggere eller 0,5 prosent det siste året. Innenfor begge fylkene er det store forskjeller i befolkningsutviklingen, med gjennomgående bedre utvikling i byregionene Hamar/Elverum og Falun/Borlänge enn ellers i fylkene. Disse forskjellene i befolkningsutvikling, både det siste året og over lengre tidsrom, vil bli presentert og drøftet i innleggene fra Peter Möller og Morten Ørbeck.

En betydelig utfordring i hoveddelen av Hedmark og Dalarna er at det fødes færre enn det dør og at befolkningen vil gå tildels raskt tilbake uten netto innflytting. Befolkningsprognosene fra SSB og SCB viser også at det blir stadig færre i yrkesaktiv alder relativt til alderspensjonister i befolkningen. Denne eldrebølgen/alderspuckeln setter for alvor inn de kommende år og stiller nasjoner, regioner og kommuner overfor store utfordringer av finansiell karakter; færre skattebetalere skal finansiere økende pensjonsutbetalinger og i arbeidsmarkedet; færre hender skal stille stadig flere.

Utfordringene i tilknytning til Eldrebølgen/alderspuckeln forsterker behovet for tillytting. Kunnskap om flyttestrømmene, flytterne og drivkrefter bak flyttingen er derfor viktig for å vurdere, og om mulig påvirke, utviklingen fremover.

Føljande Tenketanker

10 juni 2011:

Tema: Attraktivitet, kreativ klasse og sosial kapital, med idéer från Richard Florids arbete.

Hovedforelesere: Atle Hauge, Østlandsforskning og Maria Thulemark, Högskolan Dalarna

Plats: Gammalgården Sälen

Tid: 10.00-16.00

31 augusti 2011:

Hedmark og Dalarna i globaliseringens tidsalder.

Hovedforelesere: Andreas Öjehag, Karlstads Universitet og Trond Nilsen, Østlandsforskning

Program Tenketank 28 april 2011

- 09.00 Innledning v/Kjell Vaagen, Trust Hedmark-Dalarna
- 09.15 Fakta/data om den demografiske situasjonen på tvers av grensen v/Morten Ørbeck, Østlandsforskning
- 10.00 Hvordan arbeider Trysil og Malung/Sälens kommuner for å møte de demografiske utfordringene framover?
Innlegg fra Trysil kommune v/ Kristian Trengereid og Malung/Sälens kommune v/Ingemar Kyhlberg
- 11.00 Kaffepause
- 11.30 Fordypningsforedrag om utfordringene i Hedmark med vekt på eldrebølgen, innvandrere, ungdommer m.m. v/Morten Ørbeck
- 12.15 Lunsj
- 13.15 Fordypningsforedrag om utfordringene i Dalarna med vekt på "alderspuckeln", innvandrere, ungdom m.m.
- 14.00 På hvilken måte er de demografiske utfordringene belyst i Dalastrategien v/Lennart Färje/Göran Grundström, Region Dalarna
- 14.20 Demografiske utfordringer som premiss i den nye planstrategien for Hedmark v/Siri Venstad Lonkemoen, Hedmark fylkeskommune
- 14.40 Innledning til refleksjon og sluttdiskusjoner v/Kjell Vaagen
- 14.40 PADIMA-prosjekt mot avfolkning i fjellregioner v/Kjell Vaagen
- 15.20 Hva skjer på neste samling 7 juni i Salen?
- 15.30 Hjemreise

Påmelding/Anmälan om deltagelse sendes till:

Prosjektledare Kjell Vaagen, Hedmark fylkeskommune
kjell.vaagen@hedmark.org (0047 41499985)
eller til
prosjektsamordner Carin Lilliehöök, Region Dalarna
carin.lilliehook@regiondalarna.se (0046 703465051)

Overnatting for de som ønsker det ordnes av arrangøren. Meld fra om du vil ha overnatting fra den 27 april 2011, 9 juni 2011 samt den 30 augusti. TRUST Hedmark-Dalarna dekker overnatting og seminar kostnader for alle samlingene.

Siste påmeldingsdag er 7 april 2011, 20 maj 2011 resp. 8 augusti 2011

Med vennlig hilsen
TRUST Hedmark-Dalarna

Kjell Vaagen og Carin Lilliehöök

Bilaga 5: Pressmeddelande 1, Hospitering

Inbjudan till media

Datum
2010-09-08

Träffa norsk hospitant vid Region Dalarna

Den här veckan är tre tjänstemän från Fylkesmannen i Hedmark i Dalarna för att praktisera vid Region Dalarna och länsstyrelsen. I våras var tre tjänstemän från Region Dalarna och länsstyrelsen och gjorde samma sak i Norge. Erfarenhetsutbytet är en viktig del av projektet TRUST Hedmark-Dalarna.

Torsdag 9 september klockan 10.00 har media möjlighet att träffa Region Dalarnas Monika Jönsson och hospitanten Asbjørn Christiansen från Fylkesmannen i Hedmark. Monika Jönsson arbetar med näringslivs- och tillväxtfrågor vid Region Dalarna och Asbjørn Christiansen är hennes motsvarighet i Hedmark. Monika praktiserade i Hedmark i våras och nu är hon värd för Asbjørn.

Har du frågor om mediaträffen?
Kontakta Lars Ingvar Eriksson, 023-77 70 68, lars-ingvar.eriksson@regiondalarna.se

Välkomna till Region Dalarna!
Myntgatan 2, Falun

Länk till artikel om hospiteringen [här](#)
Läs mer om TRUST [här](#)

Region Dalarna
Myntgatan 2 · SE-791 51 Falun, Sweden · Phone +46 (0)23 77 70 00 · Fax +46 (0)23 77 70 01
info@regiondalarna.se · www.regiondalarna.se · Bankgiro 5500-3331 · Postgiro 113 78 00-8 · Org. nr. 222000-1446

Bilaga 6: Pressmeddelande 2, Jazzkonsert

PRESSMEDDELANDE
2012-03-21

Välkommen till pressmöte!

Datum och plats: 22 mars kl 16 på Kopparhatten, Falun.

Vad händer? Camilla Sahlander, Länsstyrelsen Dalarna, berättar om TRUST Hedmark-Dalarna projektet samt Lotta Johansson, Folkmusikens hus och Lena Nyberg, FaluFolk musik & dans berättar om konserten som går av stapeln 31 mars på Stadsteatern, Falun.

ØSTERDALSMUSIKK ~ Jazz på norska

Plats: Stadsteatern, Falun

tid: 31 mars 2012

Tio av Norges hetaste jazzmusiker under ledning av Torgrim Sollid återuppväcker kultuplattan Østerdalsmusikk från 1975. Den var och blev Norges svar på Jan Johansson och fäbodjazzen som härjade i Sverige och även internationellt vid den tiden. Plattan räknas idag som en av Norges tjugo främsta jazzplattor, enligt www.ballade.no, och stakade ut en ny riktning för jazzen i Norge. Låtarna ensemblen spelade är upptecknade av O.M. Sandvik (1875-1976) i Østerdalen.

På den tiden när det begav sig var musiker som Jan Garbarek och Karl Seglem unga jazzmusiker och självklara i projektet. I dagens uppsättning, och på plats i Falun finns, förutom Torgrim Sollid själv, Morten Halle på saxofon, Tom Steinar Lund, gitarr, Birger Møsteregen, slagverk, Sigurd Hole, bas, Guro Johansen och Margrete Nordmoen, sång, Jørn Halbakken, fiol och viola, Sigrun Eng, cello och Helge Lien på piano.

Med på scenen blir också Abra Makabra - Årets unga folkmusikbandvinnare 2010, grupp med fötterna i såväl folk som jazz - Anna Möller, sång o fiol, Adam Grauman, bas, Thea Åslund, sång o fiol och Tobias Karlehag, slagverk. De vann tävlingen med motiveringen "Med kraftfullt, innovativt och lyhört musikanteri vinner Abra Makabra juryns hjärta".

Trust Hedmark-Dalarna är ett samarbetsprojekt mellan Region Dalarna, Hedmark fylkeskommune, Länsstyrelsen Dalarna och Fylkesmannen i Hedmark. Projektet är delfinansierat av Interreg Sverige-Norgeprogrammet. Projektet pågår mellan 2008-2012 och har till syfte att stärka relationerna och öka samarbetet mellan de båda länen. Konserten Østerdalsmusikk - Jazz på norska är ett av många olika samarbeten mellan Hedmark och Dalarna som startats under projektiden och markerar nu avslutet av TRUST.

Sveriges Radio P2 kommer att spela in konserten.

Konserten arrangeras av Musikk i Hedmark, Folkmusikens hus och FaluFolk musik & dans med stöd av Trust Hedmark - Dalarna, Europeiska utvecklingsfonden, Interreg Sverige Norge, Region Dalarna, Länsstyrelsen Dalarna, Hedmark Fylkeskommune och Fylkesmannen i Hedmark.

PRESSMEDDELANDE
2012-03-21

Vi som arrangerar konserten är:

REGION DALARNA

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

INTERREG
SVERIGE-NORGE

Fylkesmannen
i Hedmark

HEDMARK
FYLKESKOMMUNE

LÄNSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Bilaga 7: Webb-artikel efter pressmeddelande

daladirekt.com
Nyheter om människor, händelser och företag i Dalarna

Till Startsidan | Om DalaDirekt.com | Nyhetsarkiv | Läsarnas Ny

Hur ska Hedmark och Dalarna klara kompetensförsörjningen?

Falun - Tor 15 Okt 2009 18:57

Projektet TRUST Hedmark-Dalarna arrangerar årligen temaseminarier för att belysa och diskutera gemensamma strategiska utmaningar i regionen. Nästa träff är onsdag 11 november 2009.

Den demografiska utvecklingen är ständigt ett aktuellt tema som diskuteras i såväl internationella som nationella forum. Vilka konsekvenser får den demografiska utvecklingen i vår region? Vilka förändringar kan vi förutse på arbetsmarknaden och i näringslivet? Välkommen till ett seminarium med intressanta föredragshållare som ger sin syn på vår regions förutsättningar och behov för att möta en av framtidens största utmaningar.

Konferensen startar kl 9:00 och slutar 16:00.

www.regiondalarna.se

Huvudmeny ▾
Stiftelsen Teknikdalen
Inbjudan till lunchseminarium 30 oktober
Nya VDn på plats
Med design blir priset mindre viktigt
Region Dalarna
å€ Vi har aldrig varit så eniga som nuå€
Skistar vinnare av TRIP-Award
Ystad slog Orsa i turismtävling
Högskolan Dalarna
Typisch Deutsch? Tyskarnas resebeteende och Sverigebild
Hur arbetar ett